

قاصد

بررسی وضعیت تحولات
پس از تفاهم میان

ایران و آمریکا

۱۸ شهریور ۱۴۰۵

ساعت تنظیم گزارش: ۱۷:۰۰

شماره ۱۶۶

مرکز رصد و پایش ق. رسانه

مقدمه و پیشگفتار

تحولات ایران و آمریکا در بستری پیش می‌رود که **تشدید رویارویی نظامی، فشار بر شریان‌های اقتصادی و رقابت بر سر تفسیر پیامدهای جنگ**، هم‌زمان فضای خبری را شکل داده‌اند. بازتاب رسانه‌ای این وضعیت، علاوه بر ارزیابی توان عملیاتی طرفین، بر **تاب‌آوری اقتصادی، انسجام سیاسی و هزینه‌های اجتماعی استمرار درگیری** متمرکز است.

❖ در حوزه امنیتی - نظامی، حمله آمریکا به نفتکش‌های ایرانی، پاسخ اعلام شده ایران علیه پایگاه‌های لاذر و شناورهای منطقه و توقیف زیرسطحی بدون سرنشین آمریکایی، محور تقابل روایت‌های بازدارندگی و برتری عملیاتی بوده‌اند. گزارش‌های مربوط به فرسودگی ناوگان و سلامت خلبانان آمریکایی نیز محدودیت‌های پشتیبانی جنگ را مطرح کرده‌اند.

❖ در سیاست داخلی، مناقشه بر سر تفاهم‌نامه اسلام‌آباد، بازخوانی وقایع دی‌ماه توسط آذر منصوری و واکنش به انتشار محل جلسات مجلس، مسئله اعتماد عمومی و اختلافات سیاسی را برجسته ساخته‌اند.

❖ در حوزه رسانه‌های معاند، پوشش افزایش نرخ سوم بنزین، ادعاهای استقرار امنیتی، وضعیت خانواده‌های کشته‌شدگان و موضوع حجاب، با بازتولید نمادهای اعتراضی پیوند خورده است.

❖ در حوزه اقتصادی نیز تحریم هوانوردی، تسویه رمزارزی تجارت، پرونده ادعایی تراستی‌ها، جهش ارز و فرسایش معیشت، در کنار رشد شاخص بورس و توسعه مسیرهای زمینی بررسی شده‌اند.

❖ در حوزه منطقه‌ای، روایت تضعیف حزب الله و انصارالله، بازتاب سخنان روحانی، مناقشات انتخاباتی نتانیا هو و ظرفیت میانجی‌گری بریکس مطرح است.

❖ در حوزه بین‌الملل، کاهش محبوبیت ترامپ، افزایش هزینه انرژی، تحریم شهرک‌های کرانه باختری و بازتاب آسیب به غیرنظامیان، در کنار طرح «تغییر رژیم» و «غافلگیری اکتبر»، تنوع رویکردها به جنگ را نشان می‌دهد.

برآیند این محورها، رقابت برای تعیین **مسئولیت بحران و امکان تبدیل فشار به نتیجه سیاسی** است.

مهمترین اخبار خارجی و داخلی در ۲۴ ساعت منتهی به تهیه گزارش

اخبار و تحرکات محور آمریکا - غرب

- ❖ سنتکام: «آمریکا ۵ نفتکش سپاه پاسداران را پس از هدف قرار گرفتن یک ناو جنگی دیگر آمریکایی توسط ایران منهدم کرد». (حساب ایکس سنتکام)
- ❖ فرماندهی مرکزی ایالات متحده (سنتکام) با انتشار ویدیویی نوشت: نفتکش ریسکوروز سه شنبه، پس از آن که در واکنش به تلاش های سپاه پاسداران برای حمله به یک ناو جنگی نیروی دریایی آمریکا توسط نیروهای سنتکام منهدم شد، در خلیج عمان غرق شد. (حساب ایکس سنتکام)
- ❖ مقامات ارشد آمریکایی گفتند ارتش آمریکا به اهدافی در نزدیکی جزیره خارک و بندر جاسک حمله کرده است. این اهداف شامل نفتکش های ایرانی نیز می شود. (فاکس نیوز)
- ❖ دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا: ایران برای دست یابی به سلاح هسته ای می کوشید. هرگز اجازه دست یابی ایران به سلاح هسته ای را نخواهیم داد. محاصره اعمال شده علیه ایران قوی و فعال است. (فاکس نیوز)
- ❖ دفتر کنترل دارایی های خارجی وزارت خزانه داری آمریکا، اوفک، اعلام کرد ۳۶ هدف تازه را به دلیل حمایت از صنعت هوانوردی ایران تحریم کرده است؛ صنعتی که به گفته واشنگتن، جمهوری اسلامی ایران از آن برای انتقال سلاح، نیرو و محموله های غیرقانونی استفاده می کند. (سی ان ان)
- ❖ اسکات بسنت وزیر خزانه داری آمریکا: «در جریان عملیات طرد اقتصادی، ما وعده مجازات های شدیدی را برای کسانی که به رژیم ایران کمک مالی می کنند، دادیم. امروز، ما با تحریم شرکت هایی که همچنان از ماهان ایر حمایت می کنند، به آن وعده عمل کردیم. بگذارید این هشدار باشد برای هر کسی که با خطوط هوایی باقی مانده ایران، که همه آنها را امروز تحریم کردیم، تجارت می کند: شما در معرض خطر قطع ارتباط با سیستم مالی جهانی هستید». (وبسایت وزارت خزانه داری آمریکا)
- ❖ یک مقام آمریکایی گفت یک شناور بدون سرنشین زیرسطحی نظامی آمریکا در خاورمیانه، هنگام پایش آب های منطقه در حمایت از جنگ علیه ایران، دچار نقص فنی شده است. (رویترز)
- ❖ مارکورو بیو وزیر خارجه آمریکا با اشاره به نقش نیابتی حوثی ها در قبال جمهوری اسلامی ایران، گفت معتقد است که «دست ایران پشت بسیاری از حملات حوثی ها به عربستان سعودی مخفی است». (فاکس نیوز)
- ❖ عفوبین الملل در گزارشی تازه اعلام کرد حملات هوایی آمریکا و اسرائیل به محله های نیلوفر، رسالت و جوادیه تهران در فاصله ۱۳ تا ۱۳ مارس ۲۰۲۶، پیامدهای ویرانگری برای غیرنظامیان داشته و ممکن است مصداق جنایت جنگی باشد. (حساب ایکس عفوبین الملل)
- ❖ بر اساس داده های سامانه تحلیل تلفات دفاعی پنتاگون (Defense Casualty Analysis System)،

۲۶ نیروی نظامی زخمی دیگر آمریکا ثبت شده است. (سی‌ان‌ان)

❖ در پی هدف قرار گرفتن پنج نفت کش سپاه پاسداران توسط نیروهای نظامی آمریکا، قیمت نفت در بازارهای جهانی افزایش یافت. (صدای آمریکا)

❖ وزارت خارجه ایالات متحده روز سه‌شنبه ۱۷ شهریور در پاسخ به سوال رادیو فردا دربارهٔ موضع واشینگتن در قبال آزادی کامران حکمتی از زندان در ایران، ضمن استقبال از این تحول، خواستار آزادی فوری رضا ولی‌زاده شد. (رادیو فردا)

❖ کره جنوبی: یک تیم تحقیقاتی وزارت دفاع را برای ارزیابی وضعیت به تنگه هرمز اعزام خواهیم کرد. (العربیه)

❖ پیش‌نویس قطعنامه آمریکا، بریتانیا، فرانسه و آلمان برای ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت سازمان ملل به دلیل عدم پایبندی این کشور به تعهدات منع اشاعه هسته‌ای آماده شده اما هنوز به آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ارائه نشده است. (اسوشیتد پرس)

❖ سنتکام: هیچ‌شناور جنگی نیروی دریایی آمریکا هدف اصابت قرار نگرفته و تمامی تلاش‌های سپاه برای حمله ناکام مانده است. (حساب ایکس سنتکام)

❖ اد میلیبند، وزیر خارجه بریتانیا، واکنش تند اسرائیل به اعلام تحریم شهرک نشینان کرانه باختری اشغالی توسط اورا «عمیقاً ناخوشایند» خواند. (بی‌بی‌سی)

❖ دولت ترامپ با اقدام بریتانیا برای اعمال تحریم علیه اسرائیل مخالفت نکرده است. (اکسیوس)

❖ قیمت نفت خام برنت پس از تشدید تنش‌ها میان آمریکا و ایران، برای نخستین بار از ماه ژوئیه تاکنون به ۱۰۰ دلار در هر بشکه رسید. (بلومبرگ)

❖ ده‌ها شهروند کره جنوبی از دولت این کشور خواستند از اعزام نیرو به تنگه هرمز خودداری کنند و آنچه را «جنگ غیرقانونی» آمریکا خواندند، محکوم کردند. (خبرگزاری فرانسه)

❖ اوکراین در حال انعقاد قراردادهایی برای تامین حدود ۱۰۰۰ موشک سامانه پدافند هوایی «پاتریوت» ساخت آمریکا است؛ اقدامی که با کمک متحدان و استفاده از یک وام اتحادیه اروپا انجام می‌شود. (رویترز)

❖ قیمت گاز اروپا ۴ درصد جهش کرد و به ۷۹ یورو به ازای هر مگاوات ساعت رسید؛ این نخستین بار از اواخر سال ۲۰۲۲ است که قیمت گاز به این سطح می‌رسد. (سی‌ان‌بی‌سی)

❖ دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، پس از پیروزی انتخاباتی حزب «آلترناتیو برای آلمان (AfD)» در ایالت زاکسن آنهالت، به این حزب تبریک گفت و از جنبشی «رو به اوج» سخن گفت. (حساب تروث سوشال ترامپ)

❖ مرکز عملیات تجارت دریایی بریتانیا (UKMTO) روز سه‌شنبه ۸ سپتامبر خبر داد که گزارشی درباره

وقوع حادثه برای یک کشتی تجاری در تنگه هرمز دریافت کرده است. (بی بی سی)

اخبار و تحرکات محور عبری - منطقه ای

❖ وزیر خارجه اسرائیل با تأیید نخست وزیر نتانیا هو، تعطیلی کنسولگری بریتانیا در اورشلیم را اعلام کرد. این اقدام بخشی از مجموعه ای از اقدامات متقابل اسرائیل در پاسخ به تحریم های جدید اعلام شده توسط وزیر خارجه بریتانیا و در پی مجموعه ای از تصمیمات ضد اسرائیلی اتخاذ شده توسط دولت کارگر صورت می گیرد. (اسرائیل به فارسی)

❖ وزرای خارجه کانادا، دانمارک، فنلاند، فرانسه، ایسلند، ایرلند، نروژ، لهستان، پرتغال، اسپانیا، سوئد و بریتانیا در این بیانیه نسبت به وخامت سریع اوضاع در کرانه باختری و سطوح بی سابقه خشونت ورزی شهرک نشینان اسرائیلی هشدار دادند و بر ضرورت پاسخ گو کردن عاملان این خشونت ها تأکید کردند. (العربیه)

❖ هشدار پاکستان به حوثی ها: حمله به عربستان ممکن است پیمان دفاعی مشترک را فعال کند. (بی بی سی)

❖ «محمد الفرح» عضو دفتر سیاسی انصارالله یمن: هیچ هدفی در عربستان سعودی مورد اصابت قرار نگرفته است که جزواهداف غیرنظامی محسوب شود. آنچه مورد اصابت قرار گرفت، اهداف مشروع نظامی بوده و در پاسخ به تجاوزات گسترده سعودی ها صورت گرفت که ده ها غیرنظامی، زن و کودک یمنی را به شهادت رساندند. (المسیره)

❖ فیصل بن فرحان وزیر خارجه سعودی در نشست خبری مشترک با سرگئی لاوروف وزیر خارجه روسیه گفت: «حوثی ها منافع تنگ نظرانه و خود خواهانه خود را بر منافع ملی یمن ترجیح می دهند.» و افزود: «آنها هر زمان که در موقعیت دشواری قرار می گیرند، به خشونت متوسل می شوند.» (العربیه)

❖ اتحادیه اروپا حملات شبه نظامیان حوثی به اماکن غیرنظامی در جنوب سعودی را به شدت محکوم کرد. اتحادیه اروپا ضمن ابراز همبستگی کامل این بلوک با پادشاهی عربی سعودی، هدف گرفتن غیرنظامیان و زیرساخت های شهری در سعودی را اقدامی «غیرقابل قبول» دانست. (العربیه)

❖ آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد: حملات حوثی ها به غیرنظامیان در جنوب کشور سعودی را محکوم می کنیم. (الحدث)

❖ دفاع مدنی سعودی: سامانه هشدار زود هنگام در دو منطقه نجران و جازان و شهر ابها فعال شد. (العربیه)

❖ سامانه های دفاعی اردن موجی از موشک های ایرانی را رهگیری کرد. (العربیه)

❖ شش شناور کالاز سه شنبه از تنگه هرمز گذشتند که نشان دهنده کاهش از ۹ فروند روز پیش و

پایین تر از میانگین ۱۰ روزه است. (کپلر)

❖ بریتانیا روز سه شنبه تحریم‌هایی را علیه موسسه «القرض الحسن»، مؤسسه مالی وابسته به حزب الله لبنان، اعلام کرد. (صدای آمریکا)

❖ وزارت خارجه قطر: بر ضرورت توقف تمامی اقدامات نظامی و حملاتی که امنیت و ثبات منطقه را تهدید می‌کنند، تأکید می‌کنیم. بر خودداری از هر اقدامی که موجب گسترش دامنه تشدید تنش شود تأکید می‌کنیم و خواستار بازگشت جدی به مسیر مذاکرات و پایبندی به دستاوردهای حاصل شده هستیم. (الجزیره)

❖ به نقل از یک مقام اسرائیلی: اسرائیل به کنسولگری بریتانیا در قدس شرقی اطلاع داده است که باید ظرف ۳۰ روز تعطیل شود. (رویترز)

❖ دفتر نخست وزیر اسرائیل گزارش‌های منتشر شده در رسانه‌های این کشور مبنی بر «هشدار» رئیس امارات متحده عربی به بنیامین نتانیا هو درباره در پیش بودن حمله ۱۷ اکتبر توسط گروه افراطی حماس را رد کرد. (کانال تلگرام نتانیا هو)

❖ نیروهای مسلح یمن مواضع حوثی‌ها را در «الکدحه» در غرب تعز بمباران کردند. (العربیه)

❖ نیروهای مسلح یمن مناطقی را در جنوب «مارب» تصرف کرده و شماری از شبه نظامیان حوثی را به اسارت گرفتند. (العربیه)

❖ حزب لیکود در آخرین انتخابات، در نوامبر ۲۰۲۲، ۳۲ کرسی به دست آورد. اما در نظرسنجی‌های این هفته، شمار کرسی‌های آن بین ۲۰ تا ۲۱ کرسی بوده است. (والانیوز)

❖ به نقل از یک منبع امنیتی عراق: یک نفتکش در بندر العُمّیه امروز هدف حمله یک پهپادی قرار گرفت. (العربیه)

❖ قطر: با آتش سوزی در یک کشتی در بندر الوکره مقابله کردیم و هیچ کس مصدوم نشده است. (الجزیره)

اخبار مهم سیاسی - امنیتی داخلی

❖ نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی: مردم مبعوث شده ایران عزیز؛ با عنایت خاصه خداوند متعال رزمندگان نیروی دریایی سپاه یکی از مدین‌ترین زیر دریایی‌های هوشمند و بدون سرنشین ارتش تروریست آمریکا را در ورودی تنگه هرمز طی یک اقدام پیچیده اشراف اطلاعاتی و عملیاتی در سحرگاه امروز به دام انداختند. (تسنیم)

❖ فرمانده قرارگاه مرکزی خاتم الانبیا: ارتش متجاوز آمریکا به نفتکش‌های ایران اخطار تخلیه داده است تا آنها را مورد اصابت قرار دهد لذا اعلام می‌کنم هرگونه تعرض به نفتکش‌های ایران موجب هدف قرار گرفتن پایگاه‌های آمریکا در منطقه توسط نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران خواهد

شد. (مرکز پیام جنگ)

❖ فرماندهی نیروی دریایی سپاه: هشدار فوری: با توجه به شرارت های ارتش تروریست آمریکا در هدف قرار دادن چند فروند از نفتکش های جمهوری اسلامی ایران به تمامی خدمه نفتکش ها در محدود اسکله های کویت و بحرین که میزبان این تروریست ها و شریک در شرارت های آنان هستند اخطار می دهیم شناور خود را چه در لنگرگاه و چه در اسکله ها سریعاً ترک نمایند چرا که مورد هدف قرار خواهند گرفت. (مرکز پیام جنگ)

❖ روابط عمومی سپاه: آشیانه تعمیر و نگهداری، آماده سازی و محل استقرار جنگنده های F-۳۵، F-۱۶، F-۱۵ و شلتر جنگنده ها در اردن مورد هدف قرار گرفت. (تسنیم)

❖ روابط عمومی سپاه: اوشکن های رزمی DDG-۱۱۹ و DDG-۵۳ حامل موشک های کروز و ایجیس مورد حمله قرار گرفتند. (تسنیم)

❖ روابط عمومی سپاه: ۲ فروند شناور آمریکایی، ۸ نفتکش و ۱۰ فروند کشتی متخلف با قصد عبور از منطقه ممنوعه و نا ایمن تنگه هرمز، مورد هدف قرار گرفتند. (تسنیم)

❖ قرارگاه خاتم الانبیا: اگر آمریکا نفتکش های ما را بزند منافع آن ها را منهدم می کنیم. (تسنیم)

❖ روابط عمومی ارتش: بعد از ظهر سه شنبه، یک فروند پهپاد متجاوز MQ-۱ با شلیک موفق سامانه های نیروی پدافند هوایی ارتش، تحت شبکه یکپارچه پدافند هوایی کشور، با آتش منطقه پدافند هوایی جنوب شرق در آسمان بندرعباس مورد اصابت قرار گرفت و منهدم شد. (فارس)

❖ روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی: یک فروند پهپاد پیشرفته MQ۱ توسط سامانه نوین پدافند پیشرفته سپاه و تحت کنترل شبکه یکپارچه پدافند هوایی کشور بر فراز آسمان تنگه هرمز رهگیری و منهدم شد. (تسنیم)

❖ رانندگان اسنپ باکس سمنان در اعتراض به کرایه ها، هزینه بنزین و میزان کمیسیون دست از کار کشیده اند. (اعتراض مدنی بازار)

❖ بر اساس گزارش ها از تهران، هر دلار آمریکا امروز بیشتر از ۲۳۰ هزار تومان معامله شده است. (بی بی سی فارسی)

❖ سردار محبی: دشمن ۲ هدف از ما بزند، به ۲۰ هدف حمله می کنیم. (تسنیم)

❖ سپاه آذربایجان غربی: ماموستا محمد نزهتی، امام جمعه اهل سنت پیرانشهر در پی ترور توسط گروه های تجزیه طلب کردی به شهادت رسید. (مهر)

❖ شاخص کل بورس در پایان معاملات امروز با افزایش ۴۷ هزار واحدی به ۷ میلیون و ۱۲۲ هزار واحد رسید. (تسنیم)

نگاه جریان های داخلی به جنگ و مسائل مرتبط

خلاصه مدیریتی - مهم ترین محورهای رسانه ای

- ❖ احیای گفتمان اغتشاشات دی ماه و وضعیت خانواده کشته شدگان با پوشش مادرانه و عاطفی مطالبات توسط آذر منصوری
- ❖ قضازدایی از پرونده های امنیتی از طریق طرح سازوکار موازی و فراقانونی در یادداشت رئیس جبهه اصلاحات
- ❖ مشروعیت زدایی از حاکمیت با نسبی سازی نقش اغتشاشات و برجسته سازی علل معیشتی در روایت پردازی منصوری
- ❖ تشدید شکاف گفتمانی و دوقطبی سازی سیاسی با دفاع طباطبایی (معاون ارتباطات نهاد ریاست جمهوری) از تفاهم نامه اسلام آباد به عنوان سند افتخارآمیز
- ❖ تولید روایت پیروزی دیپلماتیک در مقابل روایت باخت تاریخی و خروج از اصول در واکنش به اظهارات معاون دفتر رئیس جمهور
- ❖ برجسب زنی حامیان دولت به مخالفان تفاهم (با تأکید بر سعید جلیلی) با کلیدواژه «خوارچ» برای مشروعیت زدایی از نقدهای سیاسی
- ❖ کشف عملیات روانی جریان مخالف از طریق نسبت دادن نادیده گرفتن نظر رهبر انقلاب به دولت در ماجرای تفاهم نامه ۱۴ ماده ای
- ❖ افشای اطلاعات حفاظتی و امنیتی مجلس توسط حمید رسایی به مثابه ابزار فشار سیاسی بر رقبای درون قدرتی
- ❖ عادی سازی شکستن پروتکل های نظم نهادی و گسترش بی اعتمادی عمومی با افشای محل برگزاری جلسات غیرعلنی مجلس

رصد و تحلیل

تلاش برای احیاء و ادراک سازی وقایع دی ماه ۱۴۰۴ توسط رئیس جبهه اصلاحات همزمان با تمرکز جریان معاند در موضوع مذکور

آذر منصوری، رئیس جبهه اصلاحات، با انتشار یادداشتی تحت عنوان «فجایع دیماه ۱۴۰۴؛ رنجی که پایانی ندارد» به رویدادهای دی ماه ۱۴۰۴ پرداخته است. او در این یادداشت با طرح موضوع درگذشت دوتن از خانواده های دادخواه، تلاش کرده تا گفتمانی فراتر از همدردی صرف را شکل دهد و روایت خود را از اعتراضات دی ماه ارائه کند.

محورهای اصلی یادداشت:

۱. انسانی سازی و مادرانه سازی گفتمان: منصوری با اشاره به درگذشت اعضای خانواده های دادخواه، از «فشار روانی»، «بلا تکلیفی حقوقی» و «نبود پاسخ گویی شفاف» سخن گفته و سوگ این خانواده ها را «فرساینده» توصیف می کند.
۲. علت شناسی اعتراضات با حذف مؤلفه امنیتی: او اعتراضات دی ماه رانه صرفاً گنشی سیاسی، بلکه محصول «انباشت عواملی چون فشار تورمی، کاهش قدرت خرید، احساس تبعیض و کاهش اعتماد به نهادهای رسمی» معرفی می کند.
۳. نسبی سازی نقش دشمن: در عین پذیرش «مداخله آشکار خارجی»، آن را بهانه ای برای توجیه «مسئولیت نهادهای داخلی» نمی داند و نسبت دادن هر انتقادی به همکاری با خارج را «مخدوش کننده مرز اعتراض مدنی و مداخله سازمان یافته» می خواند.
۴. طراحی سازوکار موازی قضایی: او پیشنهاد تشکیل «سازوکاری مستقل، علنی و مورد اعتماد عمومی» با اختیار دسترسی به اسناد و انتشار نتایج را مطرح می کند که در واقع دعوتی به ایجاد نهادی فراقانونی و موازی با دستگاه قضایی است.
۵. گره زدن امنیت ملی به اعتماد عمومی: منصوری امنیت ملی رانه در توان نظامی و کنترل مرزها، بلکه در «اعتماد عمومی، کارآمدی نهادها و مسیرهای قانونی حل اختلاف» تعریف می کند و فقدان آن را عامل بحران می داند.

تحلیل اهداف و رویکرد یادداشت:

منصوری در این یادداشت، با پوشش «همدردی انسانی»، در واقع بستری برای مشروعیت زدایی از حاکمیت و قضا زدایی از پرونده های امنیتی فراهم می آورد. او با انتزاع «خانواده های داغدار» از چارچوب حقوقی و امنیتی، تلاش دارد تا روایت «شکاف ملت- حکومت» را باز تولید کند. طرح «سازوکار مستقل» نیز نه راهکاری اصلاحی، بلکه ابزاری برای تضعیف دستگاه قضایی و ایجاد مرجع موازی است تا از این طریق، پرونده های امنیتی را از مسیر قانونی خارج کند.

اهداف راهبردی آذر منصوری و جریان رادیکال اصلاح طلب:

- ❶ تغییر روایت غالب از «اغتشاش» به «اعتراض مدنی» با حذف ابعاد امنیتی و برجسته سازی علل معیشتی و اجتماعی
- ❷ قضا زدایی از پرونده های امنیتی از طریق ایجاد نهادهای موازی و فشار افکار عمومی برای توقف روند قضایی
- ❸ مشروعیت زدایی از نهادهای حاکمیتی با طرح مفاهیمی مانند «پنهان کاری»، «نبود پاسخ گویی شفاف» و «استفاده نامتناسب از زور»

❖ تحمیل گفتمان «صلح به هر قیمت» به عنوان تنها راه حل بحران و حذف گزینه های مقاومتی از میز تصمیم گیری

❖ مردمی سازی مطالبات به گونه ای که هر گونه اقدام امنیتی نظام، «ضد مردم» جلوه داده شود و فشار افکار عمومی جایگزین اجماع نهادهای قانونی گردد

تمرکز راهبردی آذر منصوری بر پرونده دی ماه ۱۴۰۴ و خانواده های کشته شدگان، ریشه در دو عامل داخلی دارد. نخست، انتشار اخبار پراکنده درباره خودکشی برخی بازماندگان و خانواده های کشته شدگان که بستر عاطفی مناسبی برای برجسته سازی «رنج پایدار» فراهم کرده است. دوم، ملتهب بودن فضای اجتماعی کشور ناشی از فشارهای معیشتی، کاهش قدرت خرید و ناامیدی اقتصادی که زمینه را برای پذیرش روایت های ضد حکومتی و طرح مطالبات فراقانونی در افکار عمومی مساعد می سازد. این دو مؤلفه، عاملیت کنش های داخلی را برای جریان اصلاح طلب تقویت کرده و بستر را برای فشار بر حاکمیت هموار می سازد.

تبدیل شده اظهارات معاون ارتباطات دفتر رئیس جمهور به عاملیت تشدید دوقطبی میان موافقان و مخالفت تفاهم نامه اسلام آباد

اظهارات سید مهدی طباطبایی، معاون ارتباطات دفتر رئیس جمهور، درباره تفاهم نامه ۱۴ ماده ای با آمریکا و دفاع از آن به عنوان «افتخار آمیزترین سند دیپلماتیک ۲۰۰ سال اخیر»، با واکنش گسترده و دوقطبی در شبکه های اجتماعی مواجه شد. در حالی که نزدیکان دولت این سخنان را روایتی شفاف از واقعیت دیپلماسی و جنگ می دانند، منتقدان آن را نشانه ای از «نادیده گرفتن نظر رهبر انقلاب و جلیلی» و «خروج از اصول» توصیف کرده اند. بررسی این واکنش ها، نشان دهنده تشدید شکاف گفتمانی در فضای سیاسی کشور است.

۱. رویکرد حامیان دولت (نزدیک به نهاد ریاست جمهوری):

این گروه با استفاده از کلیدواژه هایی مانند «خوارچ» و «بازجو» تلاش کردند فضای برنامه رابه «حمله سه نفره» به طباطبایی تعبیر کنند. آنها معتقدند مجریان برنامه با پرسش های هماهنگ، قصد «درگیر کردن ذهن» مهمان را داشتند تا نتواند پاسخ «دروغ های» آنان را بدهد. تأکید اصلی این جریان بر «قدرت تحلیل و تاب آوری» طباطبایی در پاسخگویی است و از او به عنوان «حریف شدن در برابر سه بازجو» یاد می کنند. همچنین با برجسب زنی به مخالفان (از جمله جلیلی) با عنوان «خوارچ»، سعی در مشروعیت زدایی از نقدهای سیاسی دارند.

۲. رویکرد منتقدان تندرو (حامیان جلیلی و مخالفان تفاهم):

این جریان با استناد به سخنان مجری برنامه که به «نظر متفاوت رهبر انقلاب و یک نفر (اشاره

به جلیلی) «اشاره کرد، اظهارات طباطبایی را «نادیده گرفتن عقلانیت کشور» و «توهین به عقول» ارزیابی می‌کنند. آنها با کلیدواژه‌هایی همچون «پیش‌بینی‌های تأیید شده» و «نقض تفاهم توسط آمریکا»، سخنان طباطبایی را «دروغ» و «خروج از نهج البلاغه» می‌دانند. برخی نیز مسئولیت «خسارات تفاهم‌نامه اسلام‌آباد» را متوجه «کاسبان مذاکره» کرده و دولت را به «بی‌توجهی به اصول» متهم می‌کنند.

۳. رویکرد گروه‌های میانه و کاربران مستقل:

گروهی دیگر با تمرکز بر «ابهامات اجرایی» تفاهم‌نامه، سؤال می‌کنند که اگر سند این قدر افتخارآمیز است، چرا عملاً به نتیجه نرسیده؟ آنها همچنین از «ژست عجیب» طباطبایی در دفاع از پایبندی به تفاهمی که طرف مقابل اجرایی نمی‌کند، ابراز تعجب کرده و آن را «نفهمی» یا «انفعال» تلقی می‌کنند. این دسته کمتر به برجسب‌زنی پرداخته و بیشتر به «تناقض‌های گفتمانی» اشاره دارند.

تحلیل محتوایی شبکه‌های اجتماعی:

در فضای مجازی، واژه‌هایی مانند «تفاهم‌نامه»، «طباطبایی»، «وحید جلیلی» و «عقول کشور / شعام» بیشترین بسامد را داشته‌اند. همچنین دو روایت اصلی شکل گرفته است:

- ❶ روایت اول: تفاهم‌نامه یک پیروزی دیپلماتیک است که با صبر راهبردی به سرانجام می‌رسد.
- ❷ روایت دوم: تفاهم‌نامه یک «سند باخت تاریخی» است که نظر رهبر انقلاب را نادیده گرفته و خسارت بار از آب درآمده است. (در این روایت سعید جلیلی به عنوان مدافع نگاه رهبر انقلاب در شعام معرفی می‌شود)

نتیجه‌گیری راهبردی:

این اظهارات و واکنش‌های متعاقب آن، فضای سیاسی کشور را بیش از پیش دو قطبی کرده است. در حالی که حامیان دولت بر «تاب‌آوری» و «دست‌آورد» تأکید دارند، مخالفان آن را «انفعال» و «خروج از اصول» می‌نامند. فقدان پاسخ روشن به ابهامات اجرایی تفاهم‌نامه و همچنین ارجاعات مکرر به «جلیلی» به عنوان نماد مخالف، عملاً به «گفتمان‌سازی علیه یک جناح» تبدیل شده و امکان گفت‌وگوی منطقی را کاهش داده است. با توجه به اینکه تفاهم‌نامه همچنان در حالت تعلیق به سر می‌برد، این دوگانگی تا روشن شدن سرنوشت آن یا موضع‌گیری شفاف‌تر مقامات ارشد، به قوت خود باقی خواهد ماند و احتمالاً به سایر عرصه‌های تصمیم‌سازی نیز تسری می‌یابد.

اعتراض افکار عمومی به انتشار جزئیات محل برگزاری جلسات مجلس در حرم حضرت عبدالعظیم توسط حمید رسایی

حمید رسایی، نماینده مجلس، با انتشار پیامی در فضای مجازی از ممانعت هیئت رئیسه برای پخش فیلم انتقادات نمایندگان در جلسه با قالیباف خبر داد. او همچنین افشا کرد که این جلسه به جای سالن مجلس، در حرم شاه عبدالعظیم حسنی برگزار شده است. این اظهارات با واکنش منفی شماری از کاربران مواجه شد که افشای مکان جلسه را اقدامی غیر حرفه‌ای و خلاف پروتکل‌های حفاظتی دانستند.

سابقه رفتاری

بررسی سوابق نشان می‌دهد این اولین بار نیست که رسایی جزئیات مرتبط با امنیت و تشریفات مجلس را علنی می‌کند. پیش از این نیز او در چند نوبت، اطلاعاتی درباره جلسات غیر علنی، نحوه دعوت از مسئولان امنیتی و مکان استقرار هیئت‌ها را در شبکه‌های اجتماعی فاش کرده بود که با تذکرات مکرر هیئت رئیسه همراه شد. الگوی رفتاری او حاکی از آن است که افشاگری‌های حاشیه‌ای را به عنوان ابزاری برای فشار سیاسی و جلب افکار عمومی علیه رقبای درون قدرتی به کار می‌گیرد.

ابعاد راهبردی تهدید

۱. **ریسک امنیتی:** افشای محل برگزاری جلسه، با وجود امکانات امنیتی مجلس، الگوی نشست‌های حساس را در معرض تحلیل و بهره‌برداری دشمنان قرار می‌دهد.
۲. **تضعیف انضباط نهادی:** عادی‌سازی شکستن پروتکل‌ها، سایر نمایندگان را نیز به خروج از چارچوب تشویق می‌کند و نظم سازمانی مجلس را مخدوش می‌سازد.
۳. **بحران آفرینی سیاسی:** این رفتار با پوشش «دفاع از حق مردم»، عملاً به بی‌اعتبارسازی مدیریت مجلس دامن می‌زند و فضای بی‌اعتمادی میان نهادهای حاکمیتی و افکار عمومی را گسترش می‌دهد.

نتیجه‌گیری و توصیه‌های عملیاتی

- با توجه به تکرار این رویه، هیئت نظارت بر رفتار نمایندگان باید موضوع را نه یک اشتباه سهوی، بلکه یک الگوی مخرب تلقی کند و اقدامات بازدارنده جدی را در دستور کار قرار دهد:
- ❖ تذکر کتبی با درج در سابقه و اخطار صریح درباره عواقب تکرار.
 - ❖ محرومیت موقت از دسترسی به اطلاعات طبقه‌بندی شده در صورت اصرار بر این رفتار.
 - ❖ شفاف‌سازی و ابلاغ قواعد مربوط به انتشار هرگونه خبر از مکان یا محتوای جلسات غیر علنی به تمام نمایندگان.

پاسخگویی سریع و قاطع به این تخلفات، ضمن حفظ امنیت ملی، از تبدیل مجلس به عرصه جنگ‌های حاشیه‌ای جلوگیری کرده و اعتماد عمومی به نهاد قانون‌گذاری را استحکام می‌بخشد.

روندها و تحلیل‌های امنیتی، نظامی و دفاعی

خلاصه مدیریتی - مهم‌ترین محورهای رسانه‌ای

- ❖ تغییر منطق تقابل ایران و آمریکا در خلیج فارس از درگیری مستقیم دریایی به نبرد فرسایشی بر سر هزینه‌های اقتصادی و امنیت کشتیرانی
- ❖ برجسته‌سازی انهدام نفتکش‌های ایرانی توسط آمریکا برای نمایش راهبرد فشار بر ظرفیت صادرات انرژی ایران و تغییر معادله بازدارندگی دریایی
- ❖ بازنمایی حملات موشکی ایران به پایگاه‌های لایق اردن و اهداف دریایی برای نشان دادن تلاش تهران جهت انتقال هزینه حضور آمریکا به پایگاه‌ها و متحدان منطقه‌ای
- ❖ هراس افکنی درباره گسترش ناامنی در تنگه هرمز با تمرکز بر تهدید کشتی‌های تجاری و تبدیل مسیر انرژی منطقه به میدان رقابت نظامی ایران و آمریکا
- ❖ تشکیک در میزان اثربخشی عملیات‌های اعلام‌شده طرفین با تأکید بر فاصله میان اعلام حمله، اصابت هدف و ایجاد اختلال عملیاتی پایدار در میدان نبرد
- ❖ برجسته‌سازی توقیف زیردریایی بدون سرنشین آمریکایی توسط ایران برای بازتاب رقابت اطلاعاتی و فناوری میان تهران و واشنگتن در محیط دریایی هرمز
- ❖ بازتاب تقابل روایت ایران و آمریکا درباره اهمیت سامانه Dive-LD برای نمایش جنگ ادراکی بر سر دستاوردهای اطلاعاتی و فناوری نظامی
- ❖ ادراک‌سازی درباره آسیب‌پذیری تدریجی توان هوایی آمریکا با تمرکز بر فرسودگی ناوگان جنگنده‌ها، کسری هواپیما و چالش‌های آمادگی عملیاتی
- ❖ برجسته‌سازی آسیب‌های مغزی و روانی خلبانان نیروی دریایی آمریکا برای طرح نگرانی درباره پیامدهای بلندمدت فشارهای عملیاتی و محدودیت‌های پشتیبانی انسانی
- ❖ بازنمایی تجربه جنگ ایران به عنوان آزمونی برای ساختار نظامی آمریکا و تأثیر آن بر بازنگری دکترین، سازمان رزمی و توان حفظ برتری هوایی و دریایی واشنگتن

رصد و تحلیل

تحلیل و بررسی درگیری‌های ۲۴ ساعت گذشته در خلیج فارس؛ تغییر منطق تقابل و گسترش درگیری ایران و آمریکا از نبرد دریایی به فرسایش اقتصادی و آزمون بازدارندگی منطقه‌ای

بررسی روند اخبار منتشر شده در فضای رسانه‌ای رسمی و غیررسمی نشان می‌دهد؛ رسانه‌ها

درگیری‌های ۱۷ شهریور و بامداد ۱۸ شهریور را در امتداد کشمکش بر سر محاصره دریایی ایران و عبور کشتی‌ها از هرمز بازتاب داده‌اند. حلقه پیشین این تشدید، حملات ۱۴ شهریور بود؛ زمانی که سنتکام اعلام کرد در پاسخ به تلاش ایران برای هدف گرفتن دوشناور نظامی آمریکایی، سه نفتکش ایرانی را منهدم کرده است. در ۱۷ شهریور، آمریکا با ادعای وقوع دو حمله موشکی دیگر به یک ناو خود، از انهدام پنج نفتکش، شامل چهار فروند در دریای عمان و یک فروند نزدیک خارک، خبر داد. واشنگتن عملاً میان حمله به ناوهای نظامی خود و تخریب ظرفیت صادرات نفت ایران پیوند برقرار کرده است.

در مقابل پاسخ ایران دو مسیر داشت: حمله موشکی به پایگاه الازرق اردن و گسترش فشار بر کشتیرانی منطقه. سپاه از هدف گرفتن آشیانه‌ها و مراکز پشتیبانی جنگنده‌ها در الازرق خبر داد؛ همچنین اعلام کرد دوشناور آمریکایی، هشت نفتکش و، در بخشی جداگانه، ده کشتی دیگر را هدف گرفته است. هشدار تخلیه نفتکش‌های مستقر در محدوده اسکله‌های کویت و بحرین نیز نشان داد تهران می‌کوشد هزینه میزبانی نیروهای آمریکایی را به اقتصاد کشورهای میزبان منتقل کند.

با این حال، «اعلام حمله»، «اصابت» و «اختلال عملیاتی پایدار» سه سطح متفاوت‌اند. از سوی دیگر بازتاب رسانه‌ای پاسخ ایران نشان می‌دهد، خسارت سنگین به الازرق با روایت اردن درباره رهگیری موشک‌ها و روایت آمریکا درباره نبود تلفات تعارض دارد؛ میزان خسارت شناورها نیز هنوز مستقلاً روشن نیست. بنابراین، شمار اهداف اعلام شده برای نتیجه‌گیری درباره احیای بازدارندگی کافی نیست.

تحول اصلی در منطق تقابل طرفین، تبدیل رویارویی نظامی به رقابت بر سر توزیع خسارت اقتصادی است: آمریکای می‌کوشد هزینه درگیری را بر درآمد نفتی ایران متمرکز کند؛ ایران می‌کوشد این هزینه را به شبکه تجارت منطقه تسری دهد. اصابت نزدیک خارک، آسیب‌پذیری مسیر صادرات را برجسته می‌کند، اما به تنهایی اثبات‌کننده جابه‌جایی ناوهای آمریکا به نزدیکی جزیره یا تسلط کامل بر هرمز نیست.

رویکردهای موافق تشدید پاسخ ایران

❖ جلوگیری از تثبیت انهدام نفتکش‌ها به عنوان اقدامی کم‌هزینه: از این منظر، محدود ماندن پاسخ ایران می‌تواند واشنگتن را به تکرار حملات و تبدیل تخریب ناوگان تجاری به ابزار دائمی فشار ترغیب کند.

❖ انتقال هزینه محاصره از اقتصاد ایران به تجارت منطقه: افزایش ریسک حمل و نقل می‌تواند شرکت‌های کشتیرانی، خریداران انرژی و دولت‌های منطقه را به مطالبه توقف متقابل حملات سوق دهد.

- ❖ افزایش هزینه عملیاتی حضور آمریکا: تهدید هم‌زمان پایگاه‌ها و مسیرهای دریایی، نیاز به حفاظت، رهگیری و تداوم آماده‌باش را افزایش می‌دهد؛ حتی اگر خسارت مستقیم محدود بماند.
- ❖ ایجاد پشتوانه برای توافق دریایی محدود: پاسخ نظامی، در صورت همراهی با پیشنهاد روشن توقف متقابل تعرض، می‌تواند موضوع مذاکره را از محدودسازی یک جانبه ایران به امنیت متقابل کشتیرانی تغییر دهد.

رویکردهای مخالف تشدید پاسخ ایران

- ❖ نامتقارن بودن قابلیت جایگزینی خسارت‌ها: از دست رفتن نفتکش و اختلال صادرات می‌تواند برای ایران ماندگارتر از هزینه رهگیری یا وقفه کوتاه فعالیت یک پایگاه برای آمریکا باشد در برخی از روایت‌ها در درگیری‌های اخیر معادل حدود ۱۲٪ ناوگان رسمی ایران از مدار فعالیت خارج شده‌اند.
- ❖ فاصله میان نمایش قدرت و تغییر رفتار دشمن: تکرار شلیک، بدون کاهش حملات آمریکا یا بهبود امکان صادرات، ممکن است مصرف منابع نظامی را افزایش دهد و دستاورد اقتصادی ایجاد نکند.
- ❖ تبدیل کشورهای میزبان به ذی‌نفعان مقابله با ایران: تهدید اسکله‌ها و نفتکش‌های کویت و بحرین می‌تواند انگیزه میانجیگری آنان را با مطالبه حفاظت و همکاری بیشتر با واشنگتن جایگزین کند.
- ❖ کاهش قابلیت مهار بحران با افزایش طرف‌های درگیر: آسیب به خدمه غیرنظامی یا کشتی‌های کشورهای ثالث، مسیر توافق دوجانبه را پیچیده‌تر و دامنه مطالبات و اقدامات تلافی‌جویانه را گسترده‌تر می‌کند.

پیامدهای محتمل برای ایران در صورت تشدید تنش

- ❖ فشار مضاعف بر تحقق درآمد نفتی: زیان صرفاً ارزش نفتکش نیست؛ تأخیر بارگیری، کاهش دسترسی به شناور و افزایش هزینه حمل نیز می‌تواند دریافتی خالص را کاهش دهد. افزایش قیمت جهانی نفت لزوماً افت حجم صادرات را جبران نمی‌کند.
- ❖ انتقال ناامنی دریایی به بازار داخلی: نگرانی از اختلال ورود ارز و تأمین کالا می‌تواند انتظارات تورمی را تشدید کند؛ حتی پیش از آنکه کاهش واقعی عرضه در بازار ظاهر شود، علاوه بر آن بخشی از این ناامنی اثر خود را به صورت افزایش شاخص ریسک و نااطمینانی در بازار بروز خواهد داد و کسب و کارها را بارکود مواجه می‌کند.
- ❖ آزمون اعتبار تهدیدهای اعلام شده: اگر حمله به پایگاه‌ها مانع تکرار انهدام نفتکش‌ها نشود، تهران با فشار برای افزایش سطح پاسخ مواجه می‌شود. در این وضعیت، تهدیدهای علنی دامنه عقب‌نشینی تاکتیکی را محدود می‌کنند.
- ❖ دوگانگی در اثرگذاری بر همسایگان: آسیب‌پذیری تجارت منطقه ممکن است میانجیگری را تسریع

کند؛ اما تهدید مستقیم دارایی‌های همسایگان، احتمال شکل‌گیری همکاری امنیتی گسترده‌تر علیه ایران را نیز افزایش می‌دهد.

پیامدهای محتمل برای آمریکا در صورت تشدید تنش

- ❖ دستاورد تاکتیکی بدون تضمین امنیت تجاری: توان انهدام نفتکش‌های ایران الزاماً به معنای توان تضمین تردد منظم کشتی‌های تجاری نیست؛ شرکت‌ها علاوه بر اسکورت نظامی، به بیمه‌پذیری و پیش‌بینی‌پذیری مسیر نیاز دارند.
- ❖ بازگشت فشار اقتصادی از مسیر انرژی: اهمیت هرگز امکان محصورکردن پیامدها در اقتصاد ایران را محدود می‌کند. برای مقیاس‌گذاری، در سال ۲۰۲۴ حدود یک پنجم مصرف جهانی نفت از این تنگه عبور می‌کرد؛ این رقم مبنای پیش از بحران است، نه حجم عبور فعلی.
- ❖ افزایش تعهدات حفاظتی منطقه‌ای: هم‌زمانی حفاظت از ناوها، پایگاه‌ها و بنادر شرکا، فشار عملیاتی و تقاضا برای تجهیزات دفاعی را افزایش می‌دهد؛ بدون آنکه لزوماً ایران را به پذیرش شروط سیاسی وادار کند.
- ❖ خطر گرفتارشدن در قاعده تلافی خودساخته: وعده پاسخ به هر تلاش ایران، انعطاف و اشنگتن را کاهش می‌دهد؛ توقف پاسخ می‌تواند عقب‌نشینی تعبیر شود و ادامه آن، واکنش گسترده‌تر ایران را برانگیزد.

سناریوهای آینده

- ❖ تداوم فرسایش کنترل شده؛ سناریوی پایه: حملات محدود ایران و انهدام گزینشی دارایی‌های دریایی ادامه می‌یابد، بدون عبور عمدی به تخریب گسترده زیرساخت‌ها. فقدان تلفات سنگین و باقی ماندن کانال‌های ارتباطی، شروط بقای این سناریو هستند؛ تکرار حملات، احتمال خطای محاسباتی را بالا می‌برد.
- ❖ توافق محدود بر توقف تعرض دریایی: فشار خریداران انرژی و دولت‌های منطقه می‌تواند به ترتیبات مرحله‌ای برای عبور کشتی‌ها و توقف حملات منجر شود. نشانه معتبر آن، تغییر واقعی در الگوی حملات و تردد است، نه صرفاً پیام‌های مثبت دیپلماتیک.
- ❖ گسترش جنگ به زیرساخت‌های ثابت: تلفات قابل توجه، تخریب یک شناور مهم یا آسیب گسترده به بنادر می‌تواند دامنه اهداف را به تأسیسات صادراتی و انرژی بکشاند. در این سناریو، تنش تشدید شده و آثار و پیامدهای جدیدی در عرصه اقتصادی برای طرفین درگیر برجای خواهد گذاشت از افزایش قیمت نفت تا اختلال در بازارهای جهانی تا کاهش تاب‌آوری و از بین رفتن زیرساخت‌های حساس و حیاتی در ایران.
- ❖ غلبه تدریجی فشار اقتصادی آمریکا: اگر پاسخ ایران اختلال پایداری در فعالیت طرف مقابل ایجاد

نکند و صادرات خود ایران پیوسته آسیب ببینند، قدرت چانه زنی تهران کاهش می یابد. شاخص این مسیر، افت مستمر صادرات و افزایش هزینه تأمین کالا در کنار تداوم عملیات آمریکاست.

برآیند

معیار تعیین کننده، نسبت خسارت قابل تحمل به امتیاز قابل دستیابی است. برای ایران، افزایش دامنه پاسخ زمانی دستاورد راهبردی دارد که به کاهش تعرض یا گشایش صادرات منجر شود؛ برای آمریکا، تخریب نفتکش ها زمانی به موفقیت سیاسی تبدیل می شود که بدون اختلال گسترده انرژی، رفتار تهران را تغییر دهد. اکنون هر دو طرف می توانند به طرف مقابل خسارت بزنند، اما توان تبدیل این خسارت به ترتیباتی پایدار هنوز اثبات نشده است.

بازتاب توقیف یک زیردریایی هوشمند و بدون سرنشین آمریکا و تقابل روایت تهران و واشنگتن در رسانه های بین المللی

رسانه های بین المللی در پی اعلام سپاه پاسداران مبنی بر توقیف یک زیردریایی بدون سرنشین آمریکایی در نزدیکی ورودی تنگه هرمز، به بازتاب ابعاد فنی، عملیاتی و رسانه ای این رویداد پرداخته اند. این رسانه ها با اشاره به اینکه سامانه مذکور متعلق به خانواده «Dive-LD» شرکت آمریکایی اندوریل است، گزارش داده اند که تهران این اقدام را یک عملیات اطلاعاتی - عملیاتی موفق و نشانه دسترسی به یکی از فناوری های پیشرفته دریایی آمریکا معرفی کرده، در حالی که واشنگتن با کاهش اهمیت حادثه، مدعی شده این سامانه پیش از توقیف دچار نقص فنی شده و فاقد تجهیزات حساس بوده است.

وبسایت دفنس کوپ با تمرکز بر روایت آمریکایی، به نقل از فرماندهی مرکزی آمریکا اعلام کرد که پهپاد زیرسطحی مذکور بیش از یک روز پیش از حادثه «عملاً در آب از کار افتاده بود» و یک مدل قدیمی از سامانه های Dive-LD محسوب می شد. این رسانه تأکید کرد که مقام آمریکایی مدعی شده این وسیله فاقد هرگونه سونار، رادار یا داده های طبقه بندی شده بوده و عملیات آمریکا در منطقه همچنان ادامه دارد. در مقابل، رسانه هایی مانند وای نت، رویترز و واشنگتن پست با اشاره به بیانیه سپاه پاسداران، این رخداد را بخشی از تنش فزاینده در اطراف تنگه هرمز ارزیابی کردند و بر اختلاف روایت دو طرف درباره اهمیت فناوری به دست آمده تمرکز داشتند.

برخی رسانه ها، اهمیت اصلی حادثه را نه در ارزش فنی سامانه، بلکه در پیام نمادین و اطلاعاتی آن برای جنگ ادراکی میان ایران و آمریکا دانسته اند. وبسایت نظامی وارزون تصریح کرد که اگرچه Dive-LD یک فناوری «انقلابی و محرمانه» محسوب نمی شود، اما قرار گرفتن یک سامانه عملیاتی آمریکایی در اختیار ایران می تواند برای تهران امکان بررسی قابلیت ها، محدودیت ها و توسعه

سامانه‌های مشابه را فراهم کند. این رسانه همچنین با اشاره به سابقه ایران در مهندسی معکوس تجهیزات نظامی خارجی، توقیف این پهپاد زیرسطحی را از منظر تبلیغاتی برای تهران دارای اهمیت دانست.

در بخش دیگری از بازتاب‌ها، رسانه‌های تخصصی نظامی به مشخصات فنی Dive-LD پرداختند. این سامانه حدود ۵.۸ متر طول و نزدیک به سه تن وزن دارد، قابلیت فعالیت مستقل تا حدود ۱۰ روز و امکان عملیات در عمق حدود ۶ هزار متری را داراست. مأموریت‌های تعریف شده برای آن شامل جمع‌آوری اطلاعات، شناسایی، مقابله با مین‌های دریایی، نقشه‌برداری بستر دریا و بررسی زیرساخت‌های زیرآبی عنوان شده است. برخی رسانه‌ها احتمال داده‌اند که این سامانه در عملیات آمریکا برای پاکسازی مین‌های دریایی در تنگه هرمز مورد استفاده قرار گرفته باشد.

جمع‌بندی و تحلیل

بازتاب رسانه‌ای این حادثه عمدتاً حول دو محور شکل گرفته است: نخست، تلاش ایران برای نمایش توان نفوذ اطلاعاتی و عملیاتی در محیط دریایی تحت کنترل آمریکا؛ و دوم، تلاش واشنگتن برای محدودسازی پیامدهای روانی و فناوری این رخداد از طریق تأکید بر قدیمی بودن سامانه و نبود اطلاعات حساس. در همین چارچوب، رسانه‌هایی مانند بلومبرگ، نوتوس و رویترز ضمن تأیید اصل از دست رفتن یک سامانه بدون سرنشین آمریکایی، روایت واشنگتن درباره کم‌اهمیت بودن این خسارت را نیز برجسته کرده‌اند.

گزارش کنگره آمریکا درباره آسیب‌های مغزی و روانی در میان خلبانان نیروی دریایی این کشور

گزارشی از کمیته نظارت و اصلاحات دولتی مجلس نمایندگان آمریکا با عنوان «پیامدهای پنهان: بررسی واکنش نیروی دریایی به آسیب‌های احتمالی مغزی و خطرات سلامت روان در هوانوردی دریایی» به بررسی نگرانی‌ها درباره آسیب‌های عصبی بلندمدت در میان خلبانان نیروی دریایی این کشور پرداخته است. این گزارش که بازتاب‌هایی در نیویورک تایمز و یواس‌ای تودی داشته، مدعی شده است که نیروی دریایی آمریکا با وجود دریافت هشدارهای داخلی و رسانه‌ای، تاکنون مطالعه جامعی درباره آثار تجمعی فشارهای فیزیکی ناشی از پروازهای نظامی، شتاب‌های شدید و مانورهای بانویز گران‌بسی بالا بر سلامت مغز خلبانان انجام نداده است.

بر اساس یافته‌های این گزارش، خلبانان هواپیماهای رزمی مانند F/A-۱۸ در معرض فشارهای تکرارشونده ناشی از پرتاب از ناوهای هواپیمابر و مانورهای شدید هوایی قرار دارند؛ با این حال، سامانه‌های پزشکی نیروی دریایی بیشتر بر شناسایی آسیب‌های حاد تمرکز داشته و توانایی

محدودی برای رصد آسیب‌های تدریجی و بلندمدت دارند.

این گزارش همچنین به نگرانی درباره ارتباط احتمالی میان مشکلات سلامت روان، خودکشی برخی خلبانان و آسیب‌های عصبی ناشی از شرایط پروازی اشاره کرده و تأکید دارد که فرهنگ سازمانی در هوانوردی دریایی، به دلیل نگرانی از تأثیرمراجعه برای دریافت خدمات سلامت روان بر وضعیت پروازی و مسیر شغلی، ممکن است موجب خودداری برخی نظامیان از گزارش علائم و دریافت درمان شود.

کمیته تحقیق‌کننده در جمع‌بندی خود اعلام کرده است که نیروی دریایی آمریکا دارای ظرفیت‌های پزشکی و تحقیقاتی گسترده است، اما این ظرفیت‌ها تاکنون برای ارزیابی نظام‌مند خطرات تجمعی آسیب مغزی در میان خلبانان به کار گرفته نشده است. این گزارش پیشنهاد کرده است که یک مطالعه طولی درباره اثرات بلندمدت فشارهای پروازی بر سلامت مغز خلبانان انجام شود و برنامه‌ای اختصاصی برای پایش سلامت عصبی آنان ایجاد شود.

بازنگری ساختار جنگنده‌های نیروی هوایی آمریکا به دلیل کسری ناوگان و چالش‌های آمادگی عملیاتی

«میلیتاری تایمز» در گزارشی با اشاره به ارزیابی اخیر «سرویس پژوهش کنگره آمریکا» اعلام کرد که ناوگان جنگنده‌های نیروی هوایی این کشور حدود ۴۷ فروند کمتر از حداقل تعیین‌شده قانونی کنگره است. براساس این گزارش، نیروی هوایی آمریکا در حال حاضر ۱۰۹۸ فروند جنگنده در اختیار دارد، در حالی که قانون‌گذاران حداقل ۱۱۴۵ فروند را برای این نیرو تعیین کرده‌اند.

این رسانه با اشاره به فرسودگی ناوگان جنگنده‌های آمریکا عنوان کرد که میانگین عمر هواپیماهای عملیاتی به ۲۷.۴ سال رسیده و انتظار می‌رود تعداد جنگنده‌ها تا سال ۲۰۳۰ همچنان کاهش یابد. در همین راستا، نیروی هوایی پیشنهاد داده است معیار شمارش هواپیماهای رزمی از «هواپیماهای مأموریت اصلی» به «مجموع هواپیماهای کدگذاری‌شده رزمی» تغییر کند تا هواپیماهای ذخیره و پشتیبان نیز در محاسبات لحاظ شوند.

میلیتاری تایمز تأکید کرد که کنگره اکنون درباره اندازه، هزینه، امکان‌پذیری و ترکیب آینده ناوگان جنگنده‌های آمریکا تصمیم‌گیری خواهد کرد. افزایش تولید اف-۳۵ و اف-۱۵ ای ایکس، توسعه جنگنده‌های نسل آینده و بازنشستگی تدریجی هواپیماهای قدیمی از جمله اف-۲۲ و اف-۱۰ از گزینه‌های مطرح است؛ با این حال، گزارش هشدار داده که افزایش تعداد هواپیماها بدون رشد متناسب نیروی انسانی، خلبانان و ظرفیت نگهداری لزوماً به افزایش توان رزمی منجر نخواهد شد. این گزارش همچنین اشاره کرده است که تجربه جنگ ایران می‌تواند بر تایید یا به چالش کشیده شدن مفروضات برنامه جدید نیروی هوایی آمریکا درباره ساختار آینده ناوگان تأثیرگذار باشد.

واکنش‌ها و فضا سازی رسانه‌های معاند و ضد انقلاب

خلاصه مدیریتی- مهم‌ترین محورهای رسانه‌ای

- ❖ بازنمایی خودکشی دانیال کریمی و آیدا حیدری (از اعضای خانواده قربانیان آشوب‌های دی ماه) به عنوان مصداق فشار روانی، فرسودگی و فروپاشی خانواده‌های کشته‌شدگان و امتداد [ادعای] پیامدهای سرکوب اعتراضات
- ❖ فراخوان رضا پهلوی به روان‌شناسان و درمانگران برای حمایت محرومانه و مستمر از خانواده‌های کشته‌شدگان در واکنش به خودکشی دانیال کریمی و آیدا حیدری و تأکید حلقه اطراف او بر جلوگیری از تنهایی و فروپاشی این خانواده‌ها
- ❖ مسئولیت سازی حقوقی و کیفری علیه حاکمیت با استناد به خودکشی دانیال کریمی و آیدا حیدری و طرح ارتباط آن با فشارهای امنیتی و قضایی بر خانواده‌های قربانیان آشوب‌های دی ماه
- ❖ راه اندازی کمپین «یک شمع، یک نام، یک یاد» به عنوان ابزاری برای زنده نگه داشتن نام و روایت کشته‌شدگان و جلوگیری از فراموشی آنان توسط اعضای خانواده کشته‌شدگان آشوب‌های دی ماه
- ❖ پیوند دادن کمپین «یک شمع، یک نام، یک یاد» با
- ❖ برجسته سازی پیام‌های «زنده ماندن»، «فراموش نکردن» و «تأروان انتقام بمانیم» در حاشیه کمپین «یک شمع، یک نام، یک یاد» با هدف تبدیل سوگ فردی خانواده‌ها به حافظه جمعی و استمرار کنش اعتراضی علیه ج.ا.ا.
- ❖ تداوم القای فضای امنیتی در کشور با اجرای افزایش قیمت بنزین با روایت سازی از آرایش نظامی در شهرها و جایگاه‌های سوخت، تبدیل پمپ بنزین‌ها به پادگان و غیره
- ❖ استمرار ادعای ترس و وحشت نظام از شکل‌گیری اعتراضات اجتماعی در پی افزایش قیمت بنزین
- ❖ روایت سازی از جرقه اعتراضات بنزینی در کرمانشاه با وزن دهی به ادعای بروز تجمع محدود در کرمانشاه
- ❖ بازنمایی خبر تدوین دستورالعمل جدید حجاب برای دانشگاه‌ها در چارچوب تشدید فشار بر فضای دانشگاهی و تلاش ج.ا.ا. برای بازگرداندن محدودیت‌های حجاب به وضعیت پیش از وقایع ۱۴۰۱
- ❖ دوگانه سازی میان برگزاری تجمعات حمایتی پیرامون حجاب و گسترش مشکلات اقتصادی و معیشتی با ادعای جابه جایی اولویت‌های جامعه و حاکمیت
- ❖ بازتولید نمادها و شعارهای اغتشاشات ۱۴۰۱ در آستانه سالگرد مهسا امینی با برجسته سازی نصب پوستر مهسا امینی در سقز و القای تداوم ظرفیت بازگشت اعتراضات خیابانی در آستانه سالگرد فوت

انتشار خبر خودکشی خانواده قربانیان آشوب‌های دی ماه و راه‌اندازی کمپین «یک شمع، یک نام، یک یاد»؛ انگاره‌سازی از امتداد پیامدهای سرکوب اعتراضات و تلاش برای تبدیل سوگواری فردی به عنوان ادامه مسیر دادخواهی

در روزهای اخیر انتشار خبر خودکشی دوتن از اعضای خانواده‌های قربانیان آشوب‌های دی ماه (دانیال کریمی و آیدا حیدری) به یک موج خبری در رسانه‌ها و تایم لاین جریان معاند و ضدانقلاب در شبکه‌های اجتماعی تبدیل شده است. همزمان از هفته گذشته کمپینی تحت عنوان «یک شمع، یک نام، یک یاد» توسط برخی خانواده‌های قربانیان حوادث دی ماه که مخالف نظام هستند، به راه افتاده تا نام و صدای قربانیان باشند.

بازتاب این دو موضوع در رسانه‌های معاند حول خطر رسانه‌ای و عملیات روانی «حفظ خانواده‌های کشته‌شدگان به عنوان حاملان حافظه، روایت و دادخواهی و جلوگیری از فرسایش یا حذف آنان از فضای اعتراضی» شکل گرفته است؛ در این راستا انتشار خبر خودکشی خانواده‌های کشته‌شدگان به عنوان نشانه‌ای از شدت سوگ، فشار روانی و فرسودگی خانواده‌های قربانیان و کمپین «یک شمع، یک نام، یک یاد» به مثابه راهکاری برای تبدیل سوگ فردی به حافظه جمعی و استمرار کنش صورت‌بندی شده است. رسانه‌های معاند از یک سو با برجسته‌سازی خودکشی خانواده‌های قربانیان بر ادعای «امتداد پیامدهای سرکوب به خانواده‌ها» تأکید می‌کنند و از سوی دیگر با برجسته‌سازی کمپین شمع افروزی، روایت‌گری و همبستگی میان خانواده‌های قربانیان، آن را بخشی از ادامه مسیر دادخواهی و تقابل سیاسی با ج.ا.ای دانند.

❖ **سلطنت‌طلبان و حلقه اطراف پهلوی بر حمایت روانی و اجتماعی از خانواده‌ها و جلوگیری از تنهایی و فروپاشی آنان** تمرکز کرده‌اند. رضا پهلوی از روان‌شناسان و درمانگران خواسته برای حمایت محرمانه و مستمر از خانواده کشته‌شدگان اقدام کنند. دفتر ارتباطات و رسانه پهلوی نیز خودکشی خانواده‌های قربانیان را نتیجه داغ و فشار وارد شده بر خانواده‌های دادخواه بازنمایی کرده و سخن از «مراقبت و همدلی» به عنوان وظیفه‌ای عمومی آورده است. امیرمبارز پرست، مدیر بخش سلامت پروژه شکوفایی ایران نیز بر ظرفیت شبکه‌های درمانی خارج و داخل کشور برای حمایت تخصصی از این خانواده‌ها تأکید کرده است.

❖ **ایران اینترنشنال و صدای آمریکا** خبر خودکشی دو عضو خانواده قربانیان حوادث دی ماه را نشانه‌ای از فرسودگی و فشار روانی بر خانواده‌های کشته‌شدگان و پیامد سرکوب بازنمایی کردند و همزمان با برجسته کردن پیام خانواده‌ها در کمپین «شمع افروزی» درباره «زنده ماندن»، «فراموش نکردن»، و «تا روز انتقام بمانیم»، تلاش دارند سوگ و آسیب روانی را به عاملی برای استمرار کنش تبدیل کنند.

❖ ایران وایر با استفاده از تعبیر «از کشته شدن معترضان تا فروپاشی خانواده‌ها»، خودکشی آیدا حیدری و دانیال کریمی را زنجیره‌ای از بیماری، سکت، خانه‌نشینی و فرسودگی جسمی و روانی خانواده‌های کشته‌شدگان معرفی کرده و با طرح این پرسش که آیا میان این آسیب‌ها و فشارهای امنیتی و قضایی رابطه حقوقی وجود دارد، تلاش کرده زمینه انتساب مسئولیت کیفری و حقوقی این پیامدها به حاکمیت رانیز ایجاد کند.

❖ دویچه‌وله فارسی با بازنمایی احساسی‌تر و استفاده از تعبیری مانند «فروپاشی»، «سوگ»، «زخم»، «خشم»، «کینه» و «نفرت انباشته»، خودکشی اعضای خانواده‌های قربانیان را بخشی از اثرات بلندمدت حوادث دی‌ماه معرفی کرده و تلاش کرده این زخم‌های خانوادگی را به نارضایتی اجتماعی و حتی استمرار تاریخی اعتراضات پیوند بزند.

❖ این در حالی است که کمپین «یک شمع، یک نام، یک یاد» با محوریت روشن کردن شمع، بازخوانی زندگی کشته‌شدگان و تکرار نام و روایت آنان، در پی تبدیل سوگ فردی به حافظه جمعی و استمرار یاد و دادخواهی است. رسانه‌های معاند نیز با برجسته‌سازی مشارکت خانواده‌های دوره‌های مختلف اعتراضات، تلاش کرده اند این پویش را به یک نماد مشترک برای «فراموش نکردن» و ادامه‌کنش اعتراضی علیه نظام تبدیل کنند.

تداوم القای فضای امنیتی با اجرای طرح افزایش نرخ سوم بنزین با روایت‌سازی از آرایش نظامی در شهرها، هراس حاکمیت از آغاز اعتراضات و احتمال گسترش ناآرامی‌ها

مرور رسانه‌ها و شبکه‌های فارسی‌زبان اپوزیسیون معاند نشان می‌دهد که با گذشته بیش از یک روز از اجرایی شدن افزایش نرخ سوم بنزین، خطر رسانه‌ای القای فضای امنیتی در کشور و بازنمایی نگرانی ج.ا. از شکل‌گیری اعتراضات اجتماعی از سوی این شبکه‌ها در حال دنبال شدن است. این خطر رسانه‌ای از روزهای پیش از اعلام قیمت جدید نرخ سوم بنزین در ایران در تایم لاین جریان معاند در فضای مجازی به راه افتاده بود و حال به شبکه‌های معاند نیز تسری پیدا کرده است.

❖ در همین رابطه شبکه ایران اینترنشنال دو برنامه شب گذشته خود یعنی «۲۴ با فرداد فرحزاد» و «چشم‌انداز» را به ترتیب با تیتراژ «آرایش نظامی در شهرهای ایران» و «آرایش جنگی در پمپ بنزین‌ها و احتمال فروپاشی دولت» پخش کرد. فرحزاد در «۲۴ با فرداد فرحزاد» سخن از استقرار یگان ویژه و بسیج در اطراف جایگاه‌های سوخت و کاهش سرعت اینترنت در برخی نقاط به میان آورد. شاهد علوی، کارمند این شبکه نیز در این برنامه این وضعیت را ناشی از «وحشت حکومت از خارج شدن شرایط از کنترل» صورت‌بندی کرد. مهدی مهدوی‌آزاد نیز در برنامه «چشم‌انداز» جایگاه‌های سوخت را به «پادگان نظامی» تشبیه و آن را ترس حکومت از تکرار آبان ۹۸ دانست. او با اشاره به گزارش رسانه‌های بین‌المللی درباره صفر شدن صادرات نفت و درآمدهای نفتی ایران، گزاره «فروپاشی

دولت» را مطرح کرد.

❶ صدای آمریکانیان نیز باتیتر «آشفستگی بنزینی در ایران؛ از جرعه اعتراضات خیابانی تا خرابی خودروها در نتیجه استفاده از بنزین بی کیفیت»، با استناد به تصاویر موجود در شبکه های اجتماعی مدعی اعتراض خیابانی در کرمانشاه، آتش زدن سطل های زباله و صف های طولانی جایگاه های سوخت در واکنش به افزایش قیمت بنزین شد. این رسانه از سوی دیگر ادعاهای مربوط به افت کیفیت بنزین و خرابی خودروها را نیز برجسته کرد تا تصویری از همزمانی نارضایتی اقتصادی، اختلال در توزیع سوخت و شکل گیری زمینه های اعتراض اجتماعی ارائه دهد.

❷ آواتودی فارسی نیز در گزارشی مدعی قرار گرفتن شهر سنج در «وضعیت امنیتی قرمز»، لغو مرخصی نیروهای نظامی و امنیتی و افزایش حضور یگان ویژه و نوپوشد و این آرایش ادعایی را اقدامی پیش دستانه در قبال اعلام نرخ سوم بنزین و نشانه نگرانی ج.ا.ا از واکنش های اجتماعی بازنمایی کرد.

تصویرسازی رسانه های معاند از تشدید فشار ج.ا.ا بر فضای دانشگاهی در حوزه حجاب، دوگانه سازی میان مشکلات اقتصادی با حجاب و بازتولید نمادهای اعتراضی اغتشاشات ۱۴۰۱ در آستانه سالگرد مهسا امینی

در روزهای اخیر و همزمان با نزدیک شدن به پایان شهریورماه مسئله حجاب و پوشش زنان در فضای رسانه ای ضد انقلاب در چارچوب چند موضوع زیر در حال پیگیری است.

۱. تدوین دستورالعمل حجاب برای دانشگاه ها در آستانه سال تحصیلی جدید از سوی

معاون فرهنگی و سیاسی نهاد نمایندگی رهبری در دانشگاه ها

۲. برگزاری تجمعات در حمایت از حجاب و علیه بی حجابی در برخی شهرها از جمله تهران،

زاهدان و دزفول

۳. نزدیک شدن به سالگرد فوت مهسا امینی و اغتشاشات پاییز ۱۴۰۱

در این راستا رصدها نشان می دهد که رسانه های معاند به دنبال ایجاد تصویری از تشدید فشار ج.ا.ا بر فضای دانشگاه های در حوزه حجاب، دوگانه سازی میان مشکلات معیشتی و اقتصادی با حجاب و زمینه سازی برای بازفعال شدن اعتراضات دانشجویی و خیابانی در آستانه سالگرد ماجرای مهسا امینی هستند.

۱. ادراک سازی از فشار بر فضای دانشگاهی با تدوین دستورالعمل حجاب برای دانشگاه ها

رسانه های معاند تدوین دستورالعمل حجاب در دانشگاه ها را نشانه تلاش ج.ا.ا برای بازگرداندن فضای دانشگاه به پیش از اغتشاشات ۱۴۰۱ بازنمایی کرده اند. کانال «دانشجویان متحد» آن را

در امتداد تشدید سرکوب در شرایط جنگ و بحران اقتصادی قرارداد مدعی شده اجرای این دستورالعمل با سکوت دانشجویان مواجه نخواهد شد. رادیوزمانه و ایران وایر نیز با یادآوری برخوردهای انضباطی گذشته، دانشگاه را کانون مقاومت در برابر حجاب معرفی کرده‌اند؛ ایران اینترنشنال هم این دستورالعمل را ادامه فشار بر پوشش اختیاری زنان دانسته است.

۲. دوگانه سازی حجاب با مشکلات اقتصادی و ادعای جابه جایی اولویت‌ها

در بازتاب برگزاری تجمعات حمایتی پیرامون حجاب، رسانه‌های معاند سعی کردند این تجمعات را در دوگانه با تورم، افزایش نرخ ارز، بیکاری و مشکلات معیشتی و اقتصادی ناشی از جنگ پیوند بزنند. کانال «مملکت» با تعبیر «حجاب سرپوش فساد»، طرح موضوع حجاب را ابزاری برای منحرف کردن افکار عمومی از گرانی و فساد معرفی کرده است. ایران اینترنشنال نیز تقابل «دلار روبه افزایش» و «تجمع برای حجاب» را برجسته و شبکه اسناد حقوق بشر بلوچستان، این تجمعات را نشانه فاصله میان اولویت‌های حاکمیت و دغدغه‌های اقتصادی مردم بازنمایی کرده است.

۳. سالگرد مهسا امینی و بازتولید نمادهای اعتراضی اغتشاشات ۱۴۰۱

همزمان با نزدیک شدن به سالگرد فوت مهسا امینی، ویدئوهایی از نصب پوستر او در سقز (زادگاه مهسا امینی) از سوی صفحات و کانال‌های معاند در حال انتشار است و این صفحات با باز نشر این ویدئوها و بازخوانی شعار «زن، زندگی، آزادی»، به دنبال بازتولید نمادهای اغتشاشات پاییز ۱۴۰۱ هستند. ایران اینترنشنال روایت «ادامه داشتن راه مهسا» را برجسته کرده و کانال معاند «دژ» نیز با معرفی مهسا امینی به عنوان نماد «راه آزادی» و طرح ادعای «اوج گرفتن داد مردم علیه حکومت»، تلاش کرده سالگرد آن وقایع را به نشانه‌ای از تداوم نارضایتی و امکان بازگشت اعتراضات تبدیل کند.

خلاصه مدیریتی - مهم ترین محورهای رسانه ای

- ❖ بازنمایی عادی شدن تسویه رمز ارزی صادرات ایران در گزارش فایننشال تایمز به عنوان سازگاری تجارت خارجی با محدودیت های بانکی ناشی از تحریم
- ❖ برجسته سازی کاربرد گسترده تر در پرداخت های فرامرزی ایران با تأکید بر وابستگی تجارت جایگزین به دارایی های قابل مسدودسازی
- ❖ وزن دهی به برآورد ۹,۹ میلیارد دلاری فعالیت رمز ارزی منتسب به ایران برای برجسته سازی ابعاد استفاده از شبکه های مالی جایگزین
- ❖ برجسته سازی مسدودسازی ۳۴۴ میلیون دلار تتر مرتبط با شبکه های منتسب به ایران برای نمایش آسیب پذیری مسیرهای تسویه رمز ارزی
- ❖ بازنمایی قابلیت رهگیری تراکنش ها و محدودیت نقدشوندگی رمز ارزها در چارچوب تردید درباره کارآمدی پایدار مسیرهای جایگزین تحریم
- ❖ بازنمایی تحریم ۲۷ شرکت هواپیمایی ایرانی در رویترز به عنوان حرکت آمریکا از محدودسازی شرکت ها به محاصره عملی صنعت هوانوردی
- ❖ بازتاب تهدید اسکات بسنت علیه شرکای خارجی صنعت هوایی ایران با تأکید بر احتمال قطع دسترسی به نظام مالی جهانی
- ❖ برجسته سازی ارزیابی ریچارد نفیو در سی ان ان درباره دشواری شدن تأمین پنهانی و انتقال بار در نتیجه محدودیت های تازه هوانوردی
- ❖ گمانه زنی درباره اختلال مسیرهای دبی، دوحه و استانبول در گزارش رویترز با تمرکز بر دروازه های تجارت و ارتباط مالی ایران
- ❖ تشکیک بلومبرگ در اثربخشی فشار اقتصادی آمریکا با برجسته سازی تداوم خرید نفت ایران توسط چین و احتیاط واشنگتن مقابل پکن
- ❖ برجسته سازی فقدان شواهد مشخص اثربخشی تحریم ها در سی ان بی سی برای نمایش فاصله ادعاهای خزانه داری آمریکا با نتایج قابل مشاهده کارزار فشار
- ❖ بازتاب هشدار آسوشیتد پرس درباره مخاطرات ایمنی ناوگان هوایی ایران با تأکید بر انتقال هزینه تحریم ها به زندگی غیرنظامیان
- ❖ برجسته سازی برآورد هزینه اضافی ۱۰۰,۹ میلیارد دلاری سوخت در سی ان ان برای بازنمایی انتقال هزینه جنگ ایران به خانوارهای آمریکایی
- ❖ بازتاب کاهش سفرها و گلایه رانندگان در بی بی سی و آسوشیتد پرس برای نمایش استمرار فشار

معیشتی ناشی از گرانی سوخت

- ❖ وزن دهی به رکورد قیمت گازوئیل در رسانه های آمریکایی با تمرکز بر سرایت هزینه جنگ به حمل و نقل، کشاورزی و مواد غذایی
- ❖ تشکیک سی ان ان در اثربخشی فوری توافق نفتی ونزوئلا با برجسته سازی زمان طولانی افزایش تولید و محدودیت ابزارهای مهارگرانی
- ❖ بازنمایی اظهارات ونس درباره نامشخص بودن زمان بازگشت بنزین سه دلاری به عنوان فقدان زمان بندی روشن دولت برای پایان فشار سوخت
- ❖ برجسته سازی تردید رأی دهندگان جمهوری خواه در گزارش فایننشال تایمز با پیوند هزینه رفت و آمد و تداوم جنگ به رقابت انتخاباتی کنگره
- ❖ بازنمایی اختلال کشتیرانی ناشی از جنگ ایران در اکونومیست به عنوان محرک توسعه مسیرهای زمینی و کاهش وابستگی منطقه به هرمز
- ❖ برجسته سازی انتقال نفت عراق به بانیاس با روزانه ۱۳۰۰ کامیون در چارچوب نمایش گسترش مسیرهای جایگزین صادرات دریایی
- ❖ بازتاب بازگشایی شش گذرگاه پاکستان و افزایش قطارهای چین در اکونومیست برای نمایش ظرفیت سازگاری تجارت ایران با جنگ
- ❖ تصویرسازی مثبت اکونومیست از توسعه راه آهن خلیج فارس و خطوط لوله عراق به عنوان زمینه تقویت پیوندهای اقتصادی منطقه
- ❖ تأکید بر برتری هزینه ای حمل دریایی و احتمال عدم تحقق طرح های زیرساختی برای تعدیل روایت جایگزینی مسیرهای دریایی
- ❖ اعتباربخشی ایران اینترنشنال به اتهامات نفتی با ادعای دستیابی به اسناد محرمانه وزارت نفت و شورای عالی امنیت ملی
- ❖ طرح ادعای واگذاری اعتباری محموله های نفتی به تراستی های بدهکار با تخفیف بالا برای القای استمرار تخلفات پس از تغییر مدیریت
- ❖ برجسته سازی ادعای اختلاف بر سر محموله نفتکش لیلی و مطالبه ۳۳ میلیون دلاری مومنین برای تصویرسازی از هزینه های واسطه گری نفتی
- ❖ متهم سازی شبکه منتسب به باوند به بهره مندی از ارتباطات امنیتی با پیوند اتهامات نفتی به نهادهای اطلاعاتی و امنیتی
- ❖ بازخوانی پرونده های بانکی و سوابق اشخاص معرفی شده در ایران اینترنشنال برای تعمیم اتهامات فروش نفت به روایت فساد ساختاری

- ❖ اعتبارزدایی از روایت دورزدن تحریم برای تأمین منافع عمومی با بازنمایی فروش نفت به عنوان توزیع رانت میان واسطه‌های متصل
- ❖ برجسته‌سازی عبور نرخ اعلامی دلار از ۲۳ هزار تومان در چارچوب تشدید مناقشه درباره منشأ کاهش ارزش پول ملی
- ❖ وزن دهی اکوایران به تحولات امنیتی و احتمال افزایش فشار شورای حکام برای توضیح رشد نرخ ارز و انتظارات منفی
- ❖ برجسته‌سازی بی‌واکنشی بازار ارز به خبر پیشنهاد جدید آمریکا در اکوایران برای نمایش حساسیت نامتقارن معامله‌گران به اخبار
- ❖ بازتاب اظهارات میثم نیکفر در اقتصاد ۱۲ درباره افزایش نقدینگی بانفی نقش جنگ و محاصره در جهش قیمت دلار
- ❖ برجسته‌سازی افزایش هزینه تعمیر و خرید موبایل در فرارو برای بازنمایی تغییر الگوی مصرف خانوارها از خرید به تعمیر
- ❖ بازتاب اظهارات سمیه گلپور در بازارنیوز درباره حذف گوشت و لبنیات و کوچک شدن مسکن کارگران برای تقویت مطالبه ترمیم مزد
- ❖ بازنمایی اشتغال به عنوان تضمین ناکافی رهایی از فقر در ایندیندنت فارسی با تمرکز بر ناتوانی شاغلان در تأمین غذا
- ❖ برجسته‌سازی پیشی گرفتن قیمت شانه تخم مرغ از دستمزد روزانه کارگر در ایندیندنت فارسی برای نمایش فرسایش قدرت خرید حداقل بگیران
- ❖ بازتاب انتقاد عباس بیگدلی از حذف ارز ترجیحی و سوء مدیریت دولت در اقتصاد ۱۲ با تمرکز بر مسئولیت داخلی گرانی
- ❖ وزن دهی گزارش منتسب به فارن افرز به جنگ، تحریم و اختلال تولید برای توضیح تورم و انتقال هزینه‌ها به خانوارها
- ❖ بازتاب اصلاح نرم افزاری تجهیزات جایگاه‌ها در تجارت نیوز برای نمایش ورود افزایش نرخ سوم بنزین از مرحله بحث به اجرا
- ❖ تصویرسازی مثبت از مدیریت تغییر قیمت بنزین در اظهارات وزیر ارشاد با تأکید بر اجرای آرام دو تغییر نرخ
- ❖ برجسته‌سازی اعتراض علی نیکزاد در اقتصاد آنلاین به افزایش نرخ بنزین با تمرکز بر عدول از توافق قبلی کاهش سهمیه
- ❖ بازتاب دیدگاه رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی درباره اجتناب ناپذیری افزایش قیمت بنزین در

چارچوب دفاع از اصلاح تدریجی

- ❖ تشکیک امیرحسن کاکایی در اثربخشی افزایش قیمت بنزین با تأکید بر محدودیت خودروهای کم مصرف و فقدان گزینه های جایگزین حمل و نقل
- ❖ بازتاب اختصاص سهمیه مازاد بنزین بانرخ سوم و تبدیل رایگان خودروهای سکوه های اینترنتی به دوگانه سوز در چارچوب حمایت دولتی
- ❖ برجسته سازی رکورد هفت میلیون واحدی شاخص کل و افزایش بیش از ۴۷ هزار واحدی آن در ایبنا برای نمایش تداوم صعود بورس
- ❖ وزن دهی تجارت نیوز به کاهش گستردگی صعود و افزایش فشار عرضه برای تعدیل تصویر مثبت ناشی از رشد شاخص کل
- ❖ برجسته سازی خروج پول حقیقی در اقتصاد نیوز هم زمان با رکورد شاخص کل برای نمایش احتیاط سرمایه گذاران در بازار سهام
- ❖ تشکیک در یکسان انگاری رشد اسمی دارایی و افزایش ثروت در فردای اقتصاد با تأکید بر اثر تورم بر ارزش دارایی ها
- ❖ برجسته سازی انتقاد کاکایی در بازار نیوز از تعرفه یکسان خودروهای اقتصادی و لوکس با تمرکز بر پیامدهای نابرابر اجتماعی
- ❖ بازنمایی دوبرابر شدن نرخ پایه ارز محاسبه تعرفه به عنوان عامل افزایش هزینه ریالی واردات خودرو با وجود ثابت ماندن درصد تعرفه
- ❖ وزن دهی بازار نیوز به محدود شدن دسترسی خریداران کم توان تر به خودروهای اقتصادی در برابر توان بیشتر مشتریان خودروهای لوکس برای تحمل هزینه

رصد و تحلیل

بازنمایی تجارت رمزارزی ایران به عنوان گریزگاه تحریمی و زمینه سازی برای تشدید محاصره مالی

گزارش فایننشال تایمز درباره استفاده ایران از رمزارزها برای تسویه تجارت خارجی، در رسانه های تخصصی بازتاب یافته است. **کریپتونیوز، کوین پدیا و اسپندنود**، این تحول را در چارچوب فشار تحریم های آمریکا و محدودیت دسترسی به شبکه بانکی روایت کرده اند. **وجه مشترک پوشش ها، پیوند تسهیل مقررات ارزی با ضرورت بازگرداندن درآمدهای صادراتی است؛** با این حال، تأکید بر قابلیت رهگیری و مسدودسازی دارایی ها، بحث سازگاری اقتصادی ایران را به مسئله گسترش نظارت تحریمی متصل می کند.

از انعطاف ارزی تا عادی شدن تسویه رمزارزی

❖ کریپتونیوز در بازتاب گزارش فایننشال تایمز نوشته شرکت های ایرانی برای پرداخت های فرامرزی از تتر، بیت کوین و دیگر دارایی های دیجیتال استفاده می کنند و تتر بیشترین کاربرد را دارد. ووبلاکچین نیز همین روایت را برجسته کرده است. فایننشال تایمز به نقل از مدیری در شرکتی مرتبط با دولت آورده است: «دریافت پرداخت های صادراتی با رمزارز اکنون کاملاً عادی شده است.»

❖ طبق روایت کریپتونیوز، این تغییر بیشتر ناظر بر انعطاف در اجرای مقررات است و نباید آن را معادل انتشار مجوز رسمی بانک مرکزی دانست. کوین پدیا نیز امکان مصرف مستقیم درآمد صادرات برای واردات را برجسته کرده است؛ ترتیبی که وابستگی بنگاه ها به مسیرهای رسمی تخصیص ارز را کاهش می دهد.

اعداد بزرگ و محدودیت مسیر جایگزین

❖ کریپتونیوز با استناد به تی آرام لبز، حجم فعالیت رمزارزی منتسب به ایران در سال ۲۰۲۵ را حدود ۹.۹ میلیارد دلار گزارش کرده است. این رقم مجموع فعالیت شناسایی شده است، نه درآمد صادراتی یا میزان قطعی دورزدن تحریم ها. اسپندنود نیز ضمن توضیح کارکرد رمزارزها در تداوم مبادلات، محدودیت نقدشوندگی، رهگیری تراکنش ها و امکان مسدودسازی تتر را مطرح می کند. کریپتونیوز، گزارش مسدودسازی ۳۴۴ میلیون دلار تتر مرتبط با شبکه های منتسب به ایران را شاهد آسیب پذیری این مسیر قرار داده است.

محورهای رسانه ای

❖ بازنمایی انعطاف ارزی ایران به عنوان واکنش اضطراری به انسداد بانکی و فشار اقتصادی آمریکا

❖ برجسته سازی گسترش کاربرد تتر در تجارت خارجی و وابستگی تسویه ها به زیرساخت های قابل کنترل

❖ وزن دهی به قابلیت رهگیری تراکنش ها برای نمایش محدود بودن کارآمدی مسیرهای جایگزین تحریم

❖ زمینه سازی برای افزایش حساسیت نسبت به صرافی ها و طرف های خارجی مبادلات ایران

جمع بندی و نتیجه گیری

این پوشش رسانه ای می تواند سه هدف را تقویت کند:

الف) نمایش اثربخشی فشار آمریکا از طریق نسبت دادن تغییرات ارزی به اجبار تحریمی؛

ب) افزایش ریسک ادراک شده همکاری با بنگاه های ایرانی؛

ج) و توجیه گسترش کنترل بر صرافی ها و صادرکنندگان استیبل کوین.

برآیند قاب بندی غالب، تبدیل ابزار تداوم تجارت به موضوعی امنیتی و مستعد محدود سازی بیشتر است.

بازنمایی تحریم فراگیر هوانوردی ایران به عنوان محاصره هوایی در میانه تردیدها درباره اثر بخشی فشار اقتصادی آمریکا

رصد پوشش رسانه های بین المللی از تحریم های تازه آمریکا علیه صنعت هوانوردی ایران نشان می دهد روایت «قطع شریان های اقتصادی تهران» با پرسش درباره کارآمدی این سیاست همراه شده است. رویترز، آسوشیتد پرس، سی ان ان، بلومبرگ، سی ان بی سی، الجزیره و یواس ای تودی، تصمیم واشنگتن را در چارچوب عملیات «طرد اقتصادی» بازتاب داده اند؛ اما درباره پیامدهای آن برداشت یکسانی ندارند. کانون مشترک گزارش ها، گسترش فشار از شرکت های مشخص به مجموعه صنعت هوایی و شرکای خارجی آن است؛ تغییری که هم ظرفیت اختلال تجاری دارد و هم برای نمایش تداوم ابتکار عمل آمریکا در جنگ استفاده می شود.

از تحریم شرکت ها تا تصویر محاصره هوایی

❶ رویترز از ۳۶ هدف تحریمی، شامل ۲۷ شرکت هواپیمایی ایرانی و دیگر اشخاص و مجموعه های مرتبط، خبر داده است. این خبرگزاری تعلیق سه مجوز هوانوردی و محدود شدن پرواز هواپیماهای مشمول کنترل صادرات آمریکا به ایران را برجسته می کند. برت اریکسون، مشاور ریسک، در گفت و گو با رویترز پیامد تصمیم را چنین توصیف می کند: «ایالات متحده از تحریم ها برای محاصره عملی بخش هوانوردی ایران از جهان استفاده می کند.»

❷ آسوشیتد پرس نیز در گزارشی که در پی بی اس، ای بی سی نیوز و سیاتل تایمز انعکاس یافته، این اقدام را بخشی از رویکرد توأمان اقتصادی و نظامی ترامپ معرفی می کند. فرزین ندیمی در سیاتل تایمز، احتمال توقف پروازهای بین المللی به ایران را مطرح کرده است؛ ارزیابی ای که ماهیت پیش بینی دارد و نباید معادل توقف تحقق یافته پروازها تلقی شود.

مخاطب اصلی تهدید، شرکای خارجی ایران

❸ سی ان ان، الجزیره و یواس ای تودی بر تهدید شرکت های همکار ایران به محرومیت از نظام مالی جهانی تمرکز دارند. نام بردن از واسطه ها و تأمین کنندگان مستقر در ترکیه، امارات، قزاقستان و مالزی، پیام تحریم را فراتر از شرکت های ایرانی می برد. یواس ای تودی هشدار اسکات بسنت را بازتاب می دهد: «شما در معرض قطع دسترسی به نظام مالی جهانی هستید.»

❹ در این چارچوب، برجسته سازی هزینه همکاری با ایران می تواند شرکت های خارجی را به قطع داوطلبانه خدمات ترغیب کند. سی ان ان به نقل از ریچارد نفیو، اثر محتمل محدودیت ها را عمدتاً

دشوارشدن تأمین پنهانی، تجارت و انتقال بار می‌داند. رویترز نیز ارزیابی می‌عاد ملکی درباره تأثیر بر مسیرهای دبی، دوحه و استانبول را نقل می‌کند؛ مسیرهایی که در این روایت، دروازه‌های تجارت و ارتباط مالی ایران معرفی می‌شوند.

شکاف میان نمایش فشار و شواهد موفقیت

❶ **بلومبرگ صریح‌ترین فاصله را با روایت موفقیت قطعی می‌گیرد و می‌نویسد اقدامات تازه هنوز تأثیر چشمگیری بر شرکای اصلی تهران نشان نداده است.** این رسانه با اشاره به خرید بیش از ۹۰ درصد نفت ایران توسط چین، احتیاط و اشنگتن در برخورد با پکن و بانک‌های چینی را محدودیت مهم کارزار معرفی می‌کند.

سی‌ان‌بی‌سی نیز گزارش می‌دهد مقام خزانه‌داری در پاسخ به درخواست ارائه شواهد اثربخشی، جزئیات مشخصی عرضه نکرده است. الجزیره هم وعده «سخت‌ترین تحریم‌ها» را کنار استمرار جنگ قرار می‌دهد. این جنبش، فاصله میان ادعای مهار ایران و نتیجه قابل مشاهده را آشکار می‌کند.

جمع بند ی

برآیند یوشش های رسانه ای، رقابت میان دو تصویر است:

آمریکای قادر به بستن راه‌های باقی مانده تجارت ایران و آمریکای گرفتار تکرار ابزارهایی بابازده سیاسی نامعلوم.

بازتاب هشدارهای خزانه داری ظرفیت هراس افکنی میان شرکای تجاری و القای انزوای فزاینده ایران را دارد؛ در مقابل، گزارش های انتقادی، اعتبار ادعای پیروزی اقتصادی را محدود می کنند. **همچنین**

هشدار آسوشیتد پرس درباره مخاطرات ایمنی ناوگان، هزینه فشار رابه زندگی غیرنظامیان پیوند می زند. مسئله تعیین کننده، تفاوت میان توان تحریم برای افزایش هزینه مبادله و توان آن برای تغییر تصمیم جنگی تهران است؛ رابطه ای که گزارش ها هنوز برای اثبات آن شواهد قطعی ارائه نمی کنند.

برجسته‌سازی هزینه‌های معیشتی جنگ با ایران در رسانه‌های غربی و پیوند بحران سوخت با آسیب‌پذیری انتخاباتی ترامپ

بازتاب افزایش قیمت سوخت در رسانه‌های آمریکایی و بین‌المللی، به شکل‌گیری روایتی اقتصادی از جنگ با ایران انجامیده که محور آن انتقال هزینه‌های تداوم درگیری به زندگی روزمره شهروندان آمریکایی است. سی‌ان‌ان، بی‌بی‌سی، آسوشیتدپرس، فایننشال تایمز و رسانه‌های محلی، با ترکیب آمار قیمت انرژی، روایت خانوارها و مواضع سیاستمداران، جنگ را به موضوعاتی مانند کاهش قدرت خرید، افزایش هزینه حمل و نقل و نگرانی انتخاباتی جمهوری خواهان پیوند

زده‌اند. وجه مشترک این پوشش‌های رسانه‌ای، برجسته‌شدن فاصله میان وعده انرژی ارزان و تجربه مصرف‌کنندگان است؛ هرچند رسانه‌ها در میزان انتساب مسئولیت بحران به ترامپ و ارزیابی امکان مهار آن تفاوت دارند.

تبدیل هزینه جنگ به صورت حساب خانوار آمریکایی

سی‌ان‌ان در گزارش «آمریکایی‌ها صورت‌حساب ۱۰۰ میلیارد دلاری انرژی جنگ ایران را می‌پردازند»، برآورد دانشگاه براون از ۱۰۰٫۹ میلیارد دلار هزینه اضافی بنزین و گازوئیل، معادل متوسط ۷۷۰ دلار به ازای هر خانوار را برجسته کرده است. بی‌بی‌سی و آسوشیتدپرس نیز با بازتاب کاهش سفرها و گلیه رانندگان، همین تصویر را در سطح تجربه روزمره تکمیل می‌کنند. در این روایت، تداوم فشار طی چند ماه، به اندازه جهش مقطعی قیمت اهمیت دارد.

وزن دهی به گازوئیل برای ترسیم خطر سرایت گرانی

پوشش اقتصادی از قیمت بنزین فراتر رفته و گازوئیل را به حلقه اتصال بحران انرژی با افزایش عمومی هزینه‌ها تبدیل کرده است. سی‌ان‌ان با اشاره به رسیدن متوسط قیمت گازوئیل به حدود ۵٫۹۰ دلار در هر گالن، آثار آن بر کامیون‌ها، ماشین‌آلات کشاورزی و حمل‌کالا را توضیح می‌دهد. آسوشیتدپرس نیز انتقال هزینه حمل و نقل به خرید مواد غذایی و خدمات تحویل کالا را برجسته می‌کند. تمایز آماری مهم آن است که رکورد بنزین در این گزارش‌ها عمدتاً به تعطیلات روز کارگر مربوط می‌شود، در حالی که رکورد گازوئیل تاریخی توصیف شده است. این چارچوب، بحران را از مسئله رانندگان به تهدیدی برای بودجه عموم خانوارها گسترش می‌دهد.

بازنمایی محدودیت ابزارهای اقتصادی کاخ سفید

سی‌ان‌ان و اوایل پرایس، اختلال عرضه را حاصل هم‌زمان ناامنی خاورمیانه، آسیب به پالایشگاه‌های روسیه و محدودیت‌های عرضه فرآورده می‌دانند. تأکید بر ظرفیت بالای بهره‌برداری پالایشگاه‌های آمریکا، این برداشت را تقویت می‌کند که افزایش استخراج نفت به تنهایی پاسخ‌گوی کمبود سوخت نیست. سی‌ان‌ان همچنین با بررسی زمان طولانی افزایش تولید ونزوئلا، اثربخشی فوری توافق نفتی دولت را زیر سؤال می‌برد. اظهار نظر ونس که «قول نمی‌دهم چه زمانی قیمت به ۳ دلار بازگردد»، در این چارچوب نشانه فقدان زمان‌بندی روشن برای رفع فشار است. در مقابل، وزیر انرژی آمریکا با استناد به ارزان‌تر بودن قراردادهای آتی بنزین، از احتمال کاهش قیمت دفاع می‌کند؛ بنابراین اختلاف اصلی بر سر

سرعت و دوام بهبود است.

پیوند جایگاه سوخت با رقابت انتخاباتی

فایننشال تایمز در گزارش میدانی از حوزه هفتم نیوجرسی، هزینه رفت و آمد و فعالیت کسب و کارهای کوچک را به رقابت نزدیک انتخابات کنگره پیوند می زند. برجسته سازی تردید برخی رأی دهندگان جمهوری خواه و وعده نامزد دموکرات برای پایان جنگ، سوخت را به شاخص ارزیابی عملکرد دولت تبدیل می کند. باین حال، همین گزارش دیدگاه حامی ترامپی را نیز بازتاب می دهد که فشار فعلی را هزینه دستیابی به منافع آینده می داند؛ از این رو، نارضایتی اقتصادی الزاماً به تغییر رأی منتهی نشده است. پوشش افزایش هزینه سفر در فاکس نیوز نیز نشان می دهد موضوع گرانی از محدوده رسانه های منتقد دولت فراتر رفته، هرچند لحن و میزان سیاسی کردن آن یکسان نیست.

جمع بندی

برآیند این پوشش، تغییر معیار ارزیابی جنگ از دستاوردهای نظامی به هزینه قابل تحمل برای جامعه آمریکا است. گزارش های میدانی و محاسبات اقتصادی، وعده پیروزی را در برابر پرسش زمان پایان فشار معیشتی قرار می دهند و می توانند مطالبه مهار درگیری را تقویت کنند. باین حال، تنوع رویکرد رسانه ها از اطلاع رسانی خدماتی تا نقد سیاسی، انتساب هدف هماهنگ به همه آن ها را موجه نمی کند. برای ایران، این فضاناشانه افزایش هزینه سیاسی تداوم جنگ برای واشنگتن است، اما تضمین کننده عقب نشینی آن نیست؛ زیرا روایت اختلال هرگز می تواند هم به مطالبه توافق و هم به توجیه فشار بیشتر بر تهران خدمت کند. متغیر تعیین کننده، تداوم گرانی و برداشت رأی دهندگان از مسئولیت آن خواهد بود.

بازنمایی احیای مسیرهای زمینی تجارت خاورمیانه به عنوان پیامد جنگ و کاهش وابستگی

به تنگه هرمز

اکنون میست در گزارش تازه خود، اختلال کشتیرانی ناشی از جنگ ایران را محرک بازآرایی جغرافیای اقتصادی خاورمیانه معرفی کرده است. این نشریه با برجسته سازی بازگشت تجارت به مسیرهای زمینی، توسعه جاده ها، خطوط آهن، خطوط لوله و کابل های ارتباطی را نشانه حرکت کشورهای منطقه به سوی پیوندهای اقتصادی نزدیک تر توصیف می کند؛ روندی که هم امکان دورزدن گلوگاه های دریایی را فراهم می آورد و هم مسیرهای جایگزین تجارت ایران را تقویت می کند.

از اختلال بنادر تا رونق گذرگاه ها

❖ به نوشته اکنون میست، روزانه ۱۳۰۰ کامیون در مسیر انتقال نفت عراق به بندر بانیاس سوریه

فعالیت می‌کنند؛ مسیری که فعلاً حدود ۵ درصد صادرات نفت عراق را پوشش می‌دهد. این رسانه همچنین از اافت ۳۰ درصدی تردد مسافروبار فرودگاه دبی در نیمه نخست ۲۰۲۶ و انتقال بخشی از تجارت منطقه به مسیرهای طولانی جاده‌ای خبر می‌دهد. اکونومیست درباره رونق حمل و نقل زمینی می‌نویسد: «یک شرکت لجستیکی در امارات گزارش داد که درآمدش در ماه مارس، نخستین ماه جنگ، از کل سال گذشته بیشتر بوده است.»

❖ در بخش مربوط به ایران، بازگشایی شش گذرگاه پاکستان برای تخلیه انباشت ۳۰۰۰ کانتینر، ارسال ماشین‌آلات و دارو از ترکیه، بیش از دو برابر شدن تجارت ماهانه راه‌آهن افغانستان و افزایش قطارهای مسیر چین از هفته‌ای یک بار به دو بار برجسته شده است.

رقابت بر سر جغرافیای اقتصادی آینده

❖ گزارش، تسریع راه‌آهن ۲۱۰۰ کیلومتری کشورهای خلیج فارس، طرح خط لوله ۴٫۶ میلیارد دلاری عراق و سرمایه‌گذاری ارتباطی عربستان در سوریه را اجزای این تحول معرفی می‌کند. با این حال، اکونومیست تصریح دارد که بسیاری از طرح‌ها ممکن است محقق نشوند و حمل دریایی همچنان شش برابر ارزان‌تر از ریلی و بیست برابر ارزان‌تر از جاده‌ای است.

بر آ یند

روایت اکونومیست بر تبدیل بحران امنیتی به محرک همگرایی اقتصادی استوار است. پیام ضمنی گزارش، امکان کاهش تدریجی وابستگی به هرمز است؛ هرچند شواهد خود متن، هم‌زمان ظرفیت سازگاری تجاری ایران و محدودیت جایگزینی مسیرهای دریایی را نشان می‌دهد.

تلاش ایران اینترنشنال برای حساس‌سازی افکار عمومی نسبت به پرونده تراستی‌ها با القای فساد ساختاری در نظام و بازنمایی فروش نفت تحریمی به عنوان چرخه بازتولید فساد در شبکه منتسب به محمدجواد باوند

ایران اینترنشنال در گزارش شب گذشته مجتبی پورمحسن، با ادعای دستیابی به دوسند محرمانه وزارت نفت و شورای عالی امنیت ملی، فروش نفت ایران در چین را به شبکه‌ای از واسطه‌های بدهکار و برخوردار از ارتباطات امنیتی پیوند می‌دهد. کانون روایت، محمدجواد باوند، دستیار ویژه وزیر نفت در امور نظارت بر تجارت نفت، معرفی شده است. گزارش با کنار هم گذاشتن معاملات، بدهی‌ها و سوابق اشخاص، تغییر مدیران رانه گسست از تخلفات، بلکه تداوم شبکه‌های ذی‌نفع تصویر می‌کند. با این حال، اصالت اسناد و اتهام‌های اشخاص در محتوای ارائه شده مستقلاً احراز نشده و گزارش مذکور در تداوم فضا سازی این رسانه‌ی ضد ایرانی علیه افکار عمومی و ایجاد بدبینی نسبت به نظام قابل ارزیابی است.

دوسند ادعایی و گره بازگشت درآمد نفت

❖ به روایت این رسانه، نامه منتسب به واحد حفاظت شورای عالی امنیت ملی می گوید در تیرماه، پس از استقرار مدیریت جدید فروش نفت، حجم بالایی از محموله ها به چهار تراستی دارای بدهی سنگین واگذار شده است؛ واسطه هایی که بنا بر اظهارات منتسب به مدیرعامل پیشین نیکو، میلیارد ها دلار وجوه فروش را بازنگردانده اند. نحوه واگذاری در گزارش با هدف افزایش حساسیت افکار عمومی در برهه کنونی که پرونده تراستی ها در دستگاه قضایی و امنیتی در جریان است، چنین توصیف شده است: «به صورت یک جا و با تخفیف بالا، آن هم به صورت اعتباری» تخفیف ادعایی در گزارش، رقم ۸،۵ دلار برای هر بشکه است.

❖ سند دوم، بنا بر گزارش، صورت جلسه هفتم تیر ۱۴۰۵ درباره محموله دو میلیون بشکه ای ارسالی با نفتکش لیلی به دنگ جیا کو چین است. این رسانه معاند ادعا می کند مالک کشتی به دلیل اختلاف مالی با شرکت پنل گود هول سیلرز، محموله را تصاحب کرده و محمد هادی مومنین (یکی از بدهکاران بانکی)، به درخواست نیکو، آن را بازپس گرفته است. مومنین سپس ۳۳ میلیون دلار مطالبه کرده: ۲۷ میلیون دلار بابت افت ارزش نفتکش کانونیو بر اثر تحریم و شش میلیون دلار برای اجاره جایا. طبق روایت گزارش مذکور، باوند (دستیار ویژه وزیر نفت در امور نظارت بر نتاجرت نفت) خواستار بازگرداندن مالکیت محموله و اجاره یک ساله کانونیو با نرخ روزانه ۹۰ هزار دلار شده است.

شبکه سازی روایی از نفت تا واردات و نهادهای امنیتی

❖ علاوه بر این ایران اینترنشنال با اتکا به دو منبع بی نام در وزارت نفت، پنج نفر را اعضای شبکه منتسب به باوند معرفی می کند: محمد هادی مومنین، با ادعای بازنگرداندن حدود دو میلیارد دلار درآمد نفت؛ مصطفی نیاز آذری، با اشاره به اتهامات پرونده اکبر طبری وزمین ۱۵ هزار متری؛ حسن افراشته پور، با برجسته سازی فعالیت در واردات کالاهای اساسی و محکومیت پیشین ادعا شده؛ مسعود مدلل، با ذکر دریافت ۹۸۵ میلیون دلار ارز ترجیحی و بدهی های ۵۷۵ و ۷۸۲ میلیارد تومانی به بانک های سرمایه و پاسارگاد؛ و علی بایندریان، با اشاره به تحریم آمریکا و شبکه شرکت های نفتی.

❖ گزارش سپس باوند را به معاونت اقتصادی اطلاعات سپاه، کمیته پوششی شورای عالی امنیت ملی و حسین طائب مرتبط می کند و رفت و برگشت او به وزارت نفت را محور استمرار نفوذ معرفی می کند. تعبیر «کلید دار نفت تحریمی ایران»، نیز در گزارش مذکور برای ایجاد نفرت و برجسب زنی مورد استفاده قرار گرفته تا موضوع پیچیده تجارت نفت را شخص محور و قابل بازشناسی سازد.

ارزیابی رسانه ای و دلالت اقتصادی سیاسی

سه سازوکار در روایت برجسته است:

❖ اعتبار بخشی با عنوان اسناد محرمانه (غیر قابل تشخیص و اثبات برای مخاطب عام)

❖ پیوند پرونده‌های پیشین با اتهامات تازه (تلاش برای تعمیم مسائل به یکدیگر و القای فساد سیستماتیک در نظام)

❖ تبدیل مشکل وصول درآمد به مسئله پاسخگویی ساختار قدرت (القای ناکارآمدی نظام و همزمان ایجاد هراس در افکار عمومی)

اثر قطعی این چینش و فضا سازی، تضعیف اعتبار روایت «دورزدن تحریم برای تأمین منافع عمومی» و جایگزینی آن با تصویر توزیع رانت میان واسطه‌های متصل است.

برجسته سازی عبور دلار از ۲۳۰ هزار تومان در کشاکش روایت جنگ و مسئولیت سیاست گذار

عبور قیمت دلار از مرز ۲۳۰ هزار تومان، اختلاف روایت‌ها درباره منشأ تضعیف ریال را تشدید کرده است. اکوایران تحولات امنیتی و شورای حکام را در مرکز توضیح نوسانات قرار می‌دهد؛ در مقابل، اظهارات منتشر شده در «اقتصاد» بر سیاست‌های اقتصادی دولت و رشد نقدینگی متمرکز است. اهمیت این تقابل، تعیین سهم مسئولیت سیاست خارجی و مدیریت داخلی در افزایش هزینه زندگی مردم است.

مسیر افزایش قیمت

❖ اکوایران در گزارش سه شنبه ۱۷ شهریور، شروع معاملات دلار و تتر را حوالی ۲۲۴ هزار تومان و افزایش دلار تا زمان تنظیم گزارش را ۲۲۷ هزار تومان اعلام کرد.

❖ کانال «قیمت لحظه‌ای دلار تهران» در چهارشنبه ۱۸ شهریور، ساعت ۱۱، قیمت فروش دلار نقدی را ۲۲۹ هزار و ۵۰۰ تومان درج کرد.

❖ همین کانال در ساعت ۱۴:۵۱، معامله دلار نقدی در ۲۳۲ هزار و ۳۰۰ تومان و قیمت فروش ۲۳۲ هزار و ۵۰۰ تومان را گزارش داد. این ارقام، نرخ‌های اعلامی کانال اند، نه نرخ رسمی یا میانگین معاملات کل بازار.

دو توضیح متفاوت برای یک جهش

اکوایران، با اشاره به گزارش حمله به تأسیسات نفتی عربستان و احتمال افزایش فشار شورای حکام، از حساسیت نامتقارن بازار به خبرها نوشت:

«بازار به خبر ارسال پیشنهاد جدید آمریکا به تهران واکنش قابل توجهی نشان نداد.»

در مقابل، میثم نیکفر در گفت‌وگو با «اقتصاد» مسئولیت افزایش قیمت را متوجه سیاست‌های داخلی کرد:

«افزایش قیمت دلار هیچ ارتباطی به جنگ و محاصره ندارد و حاصل اقدامات اقتصادی دولت خصوصاً افزایش نقدینگی توسط بانک مرکزی در سال گذشته است.»

کارشناسان معتقدند؛ مسئله فقط عبور از یک مرز قیمتی نیست. هر روایت، پاسخ متفاوتی به پرسش «چه کسی مسئول کاهش ارزش پول مردم است؟» می‌دهد. تمرکز انحصاری بر جنگ می‌تواند مسئولیت سیاست‌گذاری داخلی را کم‌رنگ کند و حذف کامل عامل خارجی نیز محدودیت‌های واقعی تجارت و دسترسی ارزی را نادیده بگیرد.

برجسته‌سازی فقر و گرانی از ویتترین موبایل فروشی‌ها تا کوچک شدن سفره کارگران

مسئله گرانی در گزارش‌های اقتصادی ۲۴ ساعت گذشته رسانه‌ها، از افزایش قیمت کالا عبور کرده و به تغییر الگوی زندگی رسیده است: تعمیر به جای خرید، حذف خوراکی‌ها و جابه‌جایی به خانه‌های کوچک‌تر. این کنارهم‌نشینی، مسئله تورم را به پرسش توزیعی تبدیل می‌کند؛ چه کسانی می‌توانند هزینه‌های بالاتر را منتقل کنند و چه کسانی ناچارند مصرف خود را کاهش دهند؟ گزارش فراروا از بازار موبایل، تجربه‌ای از افزایش هزینه تعمیر را برجسته کرده است:

«هزینه تعمیر موبایلی که سال قبل خود آن را ۱۳ میلیون تومان خریدم، امسال ۱۳ میلیون تومان است.» همین گزارش، قیمت ارزان‌ترین نسخه گلکسی ۷۸۰ را نزدیک ۴۸ میلیون تومان اعلام می‌کند و از قیمت ۱۱ میلیون تومانی نسخه ۶۴ گیگابایتی در سال قبل می‌گوید. در سوی معیشت، سمیه گلپور، فعال کارگری، در گفت‌وگو با بازرنیوز، حذف گوشت و لبنیات و کاهش مترائ مسکن خانوارهای کارگری را مطرح کرده و ترمیم مزد در نیمه دوم ۱۴۰۵ را مطالبه می‌کند: «کارگر نباید هزینه این تورم را پرداخت کند.»

ایندیپندنت فارسی نیز فقر غذایی، حذف پروتئین، کاهش مصرف لبنیات و میوه و ناتوانی در تامین تغذیه مناسب کودکان را هدف قرار داده و می‌نویسد:

«در ایران امروز، داشتن شغل دیگر تضمینی برای فرار از فقر نیست. میلیون‌ها کارگر، بازنشسته و شاغل غیررسمی با وجود کار روزانه، از خرید ساده‌ترین مواد غذایی ناتوان شده‌اند. تا جایی که قیمت یک شانه تخم‌مرغ اکنون از دست‌مزد روزانه یک کارگر حداقل بگیر بیشتر شده است و گزارش‌های میدانی از محله‌های فقیرنشین تهران نشان می‌دهد برخی خانواده‌ها ماه‌ها است گوشت و مرغ را از سفره خود حذف کرده‌اند.»

توضیح سیاسی گرانی نیز محل اختلاف است. عباس بیگدلی در «اقتصاد ۱۲»، حذف ارز ترجیحی و سوءمدیریت دولت را برجسته می‌کند. در مقابل، گزارش منتسب به فارن افرز، جنگ، تحریم و اختلال تولید را در کنار انتقال هزینه‌ها به خانوار توضیح می‌دهد و نرخ تورم نقطه به نقطه ۸۸٫۶ درصدی را نقل می‌کند.

نقطه مشترک این روایت‌های متفاوت، کاهش قدرت خرید است و اختلاف بر سر منشأ و مسئولیت آن باقی می‌ماند. فعالان سیاسی و اقتصادی نیز در همین رابطه متذکر شده‌اند؛ ادامه فعالیت

بنگاه‌ها لزوماً به معنای حفظ رفاه نیست: بخشی از سازگاری اقتصادی می‌تواند از مسیر فروش گران‌تر و مصرف کمتر خانوار اتفاق بیفتد.

تقابل روایت اصلاح اقتصادی با نگرانی معیشتی در اجرای بنزین ۱۰ هزار تومانی

رصد‌ها نشان می‌دهند موضوع افزایش نرخ سوم بنزین از مرحله بحث به اجرا رسیده است. تجارت نیوز، به نقل از مدیر بازرگانی شرکت ملی پخش، از اصلاح نرم افزاری تجهیزات جایگاه‌ها برای نمایش نرخ ۱۰ هزار تومان خبر داده است. با این حال، اختلاف بر سر این تصمیم فقط درباره قیمت نیست؛ ضرورت اقتصادی، نحوه تصمیم‌گیری و توزیع هزینه‌های آن، سه محل مناقشه‌اند.

روایت دولت از نحوه اجرا

❖ صالحی، وزیر ارشاد، بر مدیریت آرام تغییر قیمت تأکید کرده است: «دولت چهاردهم دو تغییر نرخ بنزین را باتدبیر و آرامش انجام داد.»

اعتراض مجلس به تغییر روش اصلاح

❖ اقتصادآنلاین از قول علی نیکزاد، نایب رئیس مجلس، گزارش می‌دهد که پیش‌تر بر کاهش سهمیه به جای افزایش نرخ توافق شده بود. او ترکیب مورد بحث را ۶ لیتر با نرخ ۱۵۰۰ تومان، ۵۰ لیتر با نرخ ۳۰۰۰ تومان و حدود ۱۵ لیتر با نرخ ۵۰۰۰ تومان توضیح داده و سپس گفته است: «قرار ما درباره بنزین این نبود.»

اختلاف کارشناسان بر سر اثربخشی قیمت

❖ اقتصادآنلاین، از قول نجفی، رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران، افزایش قیمت را اجتناب‌ناپذیر معرفی کرده و بر اصلاح تدریجی تأکید دارد. در سوی دیگر، امیرحسین کاکایی، محدودیت افزایش قیمت بدون تغییر گزینه‌های حمل و نقل را توضیح می‌دهد: «افزایش قیمت به تنهایی لزوماً نمی‌تواند نگاه جامعه به مصرف سوخت را تغییر دهد.»

این دو نگاه الزاماً درباره اصل ناترازی اختلاف ندارند؛ اختلاف بر سر آن است که تغییر قیمت، بدون خودروی کم مصرف و حمل و نقل جایگزین، چه میزان از مصرف را واقعاً کاهش می‌دهد.

کانال حمایتی دولت در جریان اصلاح قیمت سوخت

❖ فارس، به نقل از مدیر عامل شرکت ملی پالایش و پخش، از اختصاص سهمیه مازاد تا سقف ۳۰۰ لیتر به ناوگان سکوها‌ی اینترنتی، بر مبنای پیمایش، خبر داده است. این سهمیه با نرخ سوم اعلام شده؛ بنابراین نباید آن را ۳۰۰ لیتر بنزین ارزان قیمت تلقی کرد. تبدیل رایگان خودروهای این ناوگان به دوگانه سوز نیز با اولویت میزان فعالیت مطرح شده است.

گره اقتصاد سیاسی این پرونده، توزیع هزینه اصلاح است: دولت بر ضرورت و نحوه اجرا تکیه دارد،

مجلس درباره توافق و معیشت پرسش می‌کند و منتقدان کارشناسی، توان واقعی مردم برای تغییر الگوی مصرف را محل تردید می‌دانند.

برجسته‌سازی رکورد بورس در سایه خروج پول حقیقی

بررسی کانال‌های تلگرامی حوزه بورس نشان می‌دهد؛ تصویر تابلو در چهارشنبه ۱۸ شهریور، یک‌دست نیست. شاخص کل رکورد تازه‌ای ثبت کرده، اما هم‌زمان گزارش خروج نقدینگی حقیقی منتشر شده است. ایبنا، بر افزایش بیش از ۴۷ هزار واحدی شاخص تمرکز کرده است. تجارت‌نیوز در کنار مثبت ماندن بورس، کاهش گستردگی صعود و افزایش فشار عرضه را برجسته می‌کند. اقتصادنیوز نیز خروج پول حقیقی را به تیرآوردی است. بنابراین تفاوت قاب‌بندی، از انتخاب نماگر آغاز می‌شود: رکورد شاخص یا احتیاط سرمایه‌گذاران. برای خروج پول، نیز بورس نیوز رقم ۹۱۳ میلیارد تومان را درج کرده است. فردای اقتصاد ناظر به تحولات بازار سرمایه از قول محمد نوربخش، درباره یکی گرفتن رشد اسمی دارایی با افزایش ثروت هشدار می‌دهد: «در اقتصاد تورمی، هر افزایش قیمتی به معنای ثروتمند شدن نیست.»

برآیند

رشد بورس می‌تواند هم با انتظار افزایش سود شرکت‌ها مرتبط باشد و هم با تلاش برای حفظ ارزش دارایی در برابر افت ریال. بنابراین رکورد شاخص، به تنهایی سند رونق تولید یا بازگشت فراگیر اعتماد نیست. هم‌زمانی شاخص مثبت و خروج پول حقیقی، دقیقاً همان بخشی از تصویر است که تیرهای صراف‌رکورد محور ممکن است پنهان کنند.

برجسته‌سازی پیامد طبقاتی تعرفه یکسان واردات خودرو

بازارنیوز در گفت‌وگو با امیرحسن کاکایی، مسئله واردات خودرو را از بحث حمایت تجاری به بحث عدالت در دسترسی منتقل کرده است. کاکایی با اشاره به یکسان‌سازی تعرفه خودروهای اقتصادی ولوکس می‌گوید: «می‌تواند به زیان عموم مردم و نفع اقشار پردرآمد باشد.» او همچنین توضیح می‌دهد که دوبرابر شدن نرخ پایه ارز محاسبه تعرفه از ابتدای سال، حتی با ثابت ماندن درصد تعرفه، هزینه ریالی واردات را افزایش داده است. (هرچند باید توجه داشت؛ این گزاره به معنای دوبرابر شدن قطعی قیمت نهایی همه خودروها نیست؛ سایر اجزای هزینه نیز مؤثرند.) درصد برابر، الزاماً اثر اجتماعی برابر ندارد. بالا رفتن مانع قیمتی ورود خودروهای اقتصادی می‌تواند دسترسی خریداران کم‌توان‌تر را محدود کند؛ در حالی که مشتری خودروی لوکس توان بیشتری برای تحمل هزینه دارد. در این قاب‌بندی بازارنیوز، پرسش را از «واردات چقدر محدود شود؟» به «هزینه محدودیت را کدام گروه می‌پردازد؟» تغییر داده است.

ارزیابی و تحلیل روند رسانه‌های منطقه و رژیم صهیونیستی

خلاصه مدیریتی - مهم‌ترین محورهای رسانه‌ای

- ❖ بازنمایی اظهارات روحانی درباره ضرورت مصالحه و خاتمه جنگ با رجوع به افکار عمومی با هدف تقویت روایت اختلاف میان سیاستمداران و نظامیان
- ❖ برجسته‌سازی واکنش‌ها به اظهارات روحانی برای القای وجود فضای امنیتی و اختلاف در ساختار قدرت
- ❖ وزن دهی به ادعای غلبه فرماندهان سپاه بر سیاستمداران برای تقویت روایت تقابل میان جریان خواهان مذاکره و نظامیان مخالف مصالحه
- ❖ برجسته‌سازی فشارهای اقتصادی و خسارات جنگ برای القای افزایش نارضایتی عمومی و تمایل جامعه ایران به پایان درگیری
- ❖ تداوم ضریب دهی به روایت فروپاشی تدریجی حزب الله با طرح ادعای توافق نخست وزیر لبنان و نبیه بری برای استقرار ارتش در نبطیه و اقلیم التفاح
- ❖ بازنمایی استقرار ارتش لبنان در مناطق کلیدی جنوب به عنوان نشانه عقب نشینی مرحله‌ای حزب الله و کاهش نقش نظامی مقاومت
- ❖ برجسته‌سازی تحولات علی‌الظاهر برای القای تضعیف عمق دفاعی حزب الله و تقویت مطالبه انتقال مسئولیت امنیتی جنوب به دولت لبنان
- ❖ جنجال رسانه‌ای در سرزمین‌های اشغالی پیرامون ادعای هشدار بن زاید به نتانیا هو پیش از طوفان الاقصی و رمزگشایی از اهداف سه‌گانه ابوظبی در تأیید ضمنی هشدار مذکور
- ❖ برجسته‌سازی ادعای بی‌اعتنایی نتانیا هو به هشدار پیشینی امارات برای تشدید فشار سیاسی علیه وی در آستانه انتخابات کنست
- ❖ وزن دهی به خودداری ابوظبی از تکذیب صریح گزارش‌ها آرتص برای تقویت اعتبار ادعای هشدار پیش از طوفان الاقصی
- ❖ متهم‌سازی ایران به استفاده از ناامنی دریایی برای افزایش هزینه‌های تجارت جهانی در هرمز
- ❖ ادراک‌سازی از راهبرد «اقتصاد پریسک» برای معرفی اقدامات دریایی ایران به عنوان ابزار افزایش هزینه بیمه و حمل و نقل جهانی
- ❖ متهم‌سازی ایران به تلاش برای ایجاد «کنترل اجباری» و تغییر یک جانبه قواعد عبور و مرور در تنگه هرمز
- ❖ طرح ادعای استفاده ایران از موشک‌های خوشه‌ای در حمله به اردن با هدف تشدید فشارهای حقوقی و رسانه‌ای علیه تهران

- ❖ بازنمایی حملات موشکی ایران به عنوان اقدامی فاقد دستاورد عملیاتی با برجسته سازی رهگیری موشک ها و نبود تلفات اعلامی
- ❖ اعتبار بخشی به روایت برتری پدافندی آمریکا و متحدان منطقه ای با هدف کاهش اثر روانی و نظامی حملات موشکی ایران
- ❖ وزن دهی به روایت شکست زنجیره متحدان منطقه ای ایران با ادراک سازی پیرامون تحولات نظامی حاکم بر یمن به عنوان ضربه ای کاری به آخرین متحد منطقه ای تهران
- ❖ تصویر سازی منفی از موقعیت انصارالله با برجسته سازی محدود شدن مسیرهای انتقال تجهیزات و ادعای کاهش توان پشتیبانی ایران
- ❖ ادراک سازی از تغییر موازنه قوا در یمن به عنوان نشانه تضعیف راهبرد منطقه ای تهران و کاهش ظرفیت حفظ متحدان منطقه ای
- ❖ بازنمایی نشست بریکس به عنوان بستر احتمالی شکل گیری آتش بس جدید میان ایران و آمریکا
- ❖ اعتبار بخشی به نقش چین و سازوکارهای غیر غربی در میانجی گری میان تهران و واشنگتن با برجسته سازی بن بست رویکرد فشار آمریکا
- ❖ ادعای ها آرتص درباره شباهت فزاینده راهبرد امنیتی رژیم صهیونیستی به الگوی منطقه ای ایران
- ❖ هراس افکنی درباره آینده انرژی جهانی با وزن دهی به گزاره بن بست دیپلماتیک ایران و آمریکا و گمانه زنی در خصوص افزایش تنش های فی مابین

رصد و تحلیل

بازنمایی اظهارات روحانی درباره ضرورت مصالحه و خاتمه جنگ با رجوع به افکار عمومی با هدف تقویت روایت اختلاف میان سیاستمداران و نظامیان

وبسایت صهیونیستی «جروزالم پست» در گزارشی به اظهارات اخیر حسن روحانی، رئیس جمهور پیشین کشورمان، درباره ضرورت پایان جنگ بر اساس خواست اکثریت مردم پرداخته و تلاش کرده این موضع گیری را نشانه ای از وجود شکاف عمیق در ساختار سیاسی ایران درباره ادامه درگیری با آمریکا معرفی کند. این رسانه با تمرکز بر بخش هایی از سخنان روحانی درباره ضرورت تعیین اهداف ملی و مراجعه به نظر مردم، مدعی شده است که در داخل حاکمیت ایران دو دیدگاه متفاوت میان سیاستمداران خواهان پایان جنگ و جریان های نظامی مخالف مصالحه شکل گرفته است.

برجسته سازی واکنش ها به اظهارات روحانی برای القای وجود فضای امنیتی و اختلاف در ساختار قدرت

جروزالم پست در ادامه گزارش خود با وزن دهی ویژه به واکنش حسین شریعتمداری، مدیرمسئول

روزنامه کیهان، و درخواست وی برای بازجویی و پیگرد روحانی، تلاش کرده است فضای پس از این اظهارات را به شدت امنیتی ترسیم کند. این رسانه با برجسته کردن ادعای احتمال برخورد قضایی با رئیس جمهور پیشین، در صدد القای محدودیت شدید برای بیان دیدگاه‌های مخالف درباره تداوم جنگ و وجود برخورد سخت‌گیرانه با جریان‌های سیاسی منتقد است.

همچنین این گزارش با استناد به اظهارات بن سبیطی، کارشناس اندیشکده مطالعات امنیت ملی اسرائیل و کارشناس تلویزیون معاند ایران اینترنشنال، مدعی شده که قدرت اصلی در ایران در شرایط کنونی در اختیار فرماندهان سپاه پاسداران قرار دارد نه سیاستمداران و از این طریق تلاش کرده روایت تقابل میان «سیاستمداران خواهان مذاکره» و «نظامیان سازش‌ناپذیر» را تقویت کند. جروزالم‌پست همچنین با اشاره به شرایط اقتصادی ایران، بر این گزاره تأکید کرده که فشارهای اقتصادی و خسارات ناشی از جنگ موجب افزایش نارضایتی عمومی و تمایل جامعه به پایان درگیری شده است.

گزارش جروزالم‌پست با تمرکز بر مواضع روحانی، واکنش جریان‌های داخلی و تحلیل کارشناسان اسرائیلی، در صدد تقویت روایت شکاف درونی در ایران درباره نحوه مواجهه با جنگ است. این رسانه با برجسته‌سازی اختلافات سیاسی، واکنش‌های تند داخلی و ادعای غلبه نقش نظامیان بر سیاستمداران، تلاش می‌کند امکان تغییر رویکرد تهران در قبال جنگ و مذاکره را محل تردید قرار دهد. همچنین پیوند دادن موضوع جنگ با فشارهای اقتصادی و نارضایتی اجتماعی، بخشی از تلاش برای ارائه تصویری از افزایش هزینه‌های داخلی تداوم درگیری برای جمهوری اسلامی است، روایتی که می‌کوشد کارآمدی سیاست فشار اقتصادی آمریکا و تأکید بر تداوم آن را به تصویر کشد.

تداوم ضریب دهی به روایت فروپاشی تدریجی حزب الله با طرح ادعای توافق نخست‌وزیر لبنان و نبیه بری برای استقرار ارتش در نبطیه و اقلیم التفاح

شبکه سعودی «الحدث» مدعی شده است که میان نواف سلام، نخست‌وزیر لبنان، و نبیه بری، رئیس پارلمان و رهبر جنبش امل (بزرگترین حزب شیعی متحد حزب الله)، درباره استقرار ارتش لبنان در شهر نبطیه و آغاز استقرار نیروها در منطقه اقلیم التفاح توافق حاصل شده است. بر اساس این ادعا، هدف از استقرار ارتش در اقلیم التفاح جلوگیری از تکرار سرنوشت ارتفاعات علی الطاهر عنوان شده است.

این گزارش در امتداد فضا سازی‌های اخیر پس از اعلام رژیم صهیونیستی درباره دستیابی به «کنترل عملیاتی» بر علی الطاهر منتشر شده؛ فضایی رسانه‌ای که تلاش دارد این تحول را نشانه تضعیف عمق دفاعی حزب الله، کاهش توان بازدارندگی مقاومت و قرار گرفتن آن در آستانه فروپاشی بازنمایی کند.

در این چارچوب، القای انتقال مسئولیت امنیت مناطق کلیدی جنوب لبنان از حزب الله به ارتش بدون آنکه سخنی از موافقت یا مشورت با حزب الله به میان آمده باشد، به عنوان نشانه ای از عقب نشینی مرحله ای مقاومت و تغییر موازنه میدانی مطرح شده است. رسانه های مخالف حزب الله پیش تر نیز با بزرگ نمایی اهمیت علی الطاهر، این منطقه را مرکز ثقل دفاعی مقاومت معرفی کرده و از آن برای تقویت مطالبه خلع سلاح حزب الله بهره گرفته بودند.

گزارش الحدث نیز با برجسته سازی توافق میان نواف سلام و نبیه بری، تلاش دارد روایت کاهش نقش نظامی حزب الله در جنوب لبنان و تقویت نقش ساختار رسمی دولت را تثبیت کند؛ روایتی که در پیوند با ادعاهای اخیر درباره فشارهای نظامی رژیم صهیونیستی و تحولات علی الطاهر، در صدد القای تغییر بنیادین در معادلات امنیتی جنوب لبنان است.

جنگال رسانه ای در سرزمین های اشغالی پیرامون ادعای هشدار بن زاید به نتانیا هو پیش از طوفان الاقصی / رمزگشایی از اهداف سه گانه ابوظبی در تایید ضمنی هشدار مذکور

با نزدیک شدن به انتخابات کنست در سرزمین های اشغالی، پرونده شکست اطلاعاتی و امنیتی رژیم صهیونیستی در عملیات طوفان الاقصی بار دیگر به یکی از محورهای اصلی رقابت های سیاسی تبدیل شده است. رقبای بنیامین نتانیا هو تلاش دارند با تمرکز بر ناکامی دستگاه های امنیتی در پیش بینی حمله ۷ اکتبر و طرح ادعاهایی درباره وجود هشدارهای پیشینی، صلاحیت وی برای ادامه تصدی نخست وزیری را زیر سؤال ببرند. در همین چارچوب، انتشار گزارش روزنامه عبری «هاآرتص» درباره ادعای هشدار محمد بن زاید، رئیس امارات، به نتانیا هو پیش از عملیات طوفان الاقصی، موجی از واکنش ها و مناقشات سیاسی و رسانه ای در سرزمین های اشغالی ایجاد کرده است. براساس گزارش هاآرتص، بن زاید در سپتامبر ۲۰۲۳ و حدود ۱۰ روز پیش از عملیات طوفان الاقصی، طی یک تماس تلفنی ۴۵ دقیقه ای با نتانیا هو، وی را نسبت به برنامه یحیی السنوار، رهبر وقت حماس در غزه، برای اجرای یک عملیات گسترده علیه اسرائیل آگاه کرده بود. این روزنامه مدعی شده است که اطلاعات مذکور از طریق منابع نزدیک به محمد دحلان در نوار غزه به ابوظبی منتقل شده و سپس در اختیار نخست وزیر رژیم صهیونیستی قرار گرفته است. هاآرتص همچنین مدعی شده که نتانیا هو این هشدار را جدی نگرفته و آن را به نهادهای امنیتی منتقل نکرده است.

تضاد روایت ها در سرزمین های اشغالی؛ از تکذیب نتانیا هو تا موج سواری مخالفان

گزارش هاآرتص به سرعت در رسانه های عبری بازتاب یافته و به موضوعی سیاسی علیه نتانیا هو تبدیل شده است. دفتر نخست وزیری رژیم صهیونیستی با صدور بیانیه ای این گزارش را رد کرد و اعلام کرد که «هیچ هشدار از سوی امارات پیش از ۷ اکتبر به نخست وزیر داده نشده است». دفتر

نتانیا هو همچنین تأکید کرد در صورت وجود اطلاعات مرتبط، این داده‌ها باید از طریق کانال‌های اطلاعاتی رسمی میان دو طرف منتقل می‌شد.

در مقابل، رسانه‌های منتقد نتانیا هو این گزارش را به عنوان نشانه‌ای از استمرار ابهامات درباره عملکرد وی پیش از عملیات طوفان الاقصی برجسته کردند. شبکه «کان ۱۱» گزارش‌ها آرتص را عاملی برای افزایش پرسش‌ها درباره میزان اطلاع نخست‌وزیر و نهادهای امنیتی از احتمال حمله حماس دانست. کانال ۱۲ اسرائیل نیز با اشاره به اهمیت سیاسی این گزارش، آن را موضوعی دانست که می‌تواند فشارها بر نتانیا هو را در آستانه انتخابات افزایش دهد.

چهره‌های مخالف دولت نیز از این موضوع برای حمله سیاسی به نخست‌وزیر استفاده کردند. گادی آیزنکوت، عضو سابق کابینه جنگ اسرائیل، در واکنش به این گزارش بار دیگر بر ضرورت بررسی مسئولیت سیاسی و مدیریتی نتانیا هو در قبال شکست امنیتی ۷ اکتبر تأکید کرد. در سوی مقابل، جریان‌های نزدیک به نخست‌وزیر تلاش کردند گزارش‌ها آرتص را فاقد اعتبار دانسته و آن را بخشی از فشارهای سیاسی علیه نتانیا هو معرفی کنند.

ابهام در موضع ابوظبی و پیام‌های سیاسی گزارش‌ها آرتص

واکنش امارات نیز به یکی از بخش‌های مورد توجه رسانه‌های عبری تبدیل شده است. وزارت امور خارجه امارات به جای رد مستقیم گزارش‌ها آرتص، اعلام کرد که این کشور درباره «گزارش‌های رسانه‌ای یا گمانه‌زنی‌ها درباره گفت‌وگوهای رهبران دولت‌ها» اظهار نظر نمی‌کند. با این حال، در همین بیانیه بر وجود «کانال‌های ارتباطی باز و مستقیم» میان ابوظبی و تل‌آویو و انتقال اطلاعات مرتبط میان نهادهای مسئول دو طرف تأکید شد.

برخی رسانه‌های عبری از جمله کانال ۱۲ این موضع را به معنای خودداری امارات از تکذیب صریح گزارش‌ها آرتص ارزیابی کردند. عدم رد مستقیم این ادعا می‌تواند از سه منظر قابل تحلیل است:

- ❖ نخست، نارضایتی ابوظبی از سیاست‌های منطقه‌ای و جنگ طلبانه نتانیا هو که موجب افزایش فشارهای سیاسی در جهان عرب شده و می‌تواند به حمایت ضمنی از رقبای وی منجر شود.
- ❖ دوم، تلاش امارات برای نمایش اهمیت روابط امنیتی و اطلاعاتی خود با رژیم صهیونیستی و اثبات نقش آفرینی این روابط در تحولات منطقه‌ای.
- ❖ سوم، تقویت اعتبار گزارش‌ها آرتص از طریق اتخاذ موضعی مبهم که بدون پذیرش رسمی ادعا، امکان بهره‌برداری رسانه‌ای از آن را فراهم می‌کند.

متهم سازی ایران به استفاده از ناامنی دریایی برای افزایش هزینه های تجارت جهانی در هرمز

سالمه الموشی، پژوهشگر و نویسنده سعودی وبسایت «ایندیپندنت عربی»، در یادداشتی با عنوان «چرا ایران به کشتی هایی حمله می کند که با آن نمی جنگند؟» مدعی شده است که اقدامات دریایی ایران علیه شناورهای تجاری، نه یک رفتار نظامی مستقیم، بلکه بخشی از راهبرد اعمال فشار غیرمستقیم بر نظام تجارت و کشتیرانی بین المللی است. او حمله به نفتکش های غیرنظامی را در چارچوب تلاش تهران برای ایجاد بازدارندگی از طریق تهدید مسیرهای دریایی تحلیل می کند. الموشی ادعا می کند ایران با هدف قرار دادن کشتی های تجاری، به دنبال پیروزی نظامی در دریا نیست، بلکه تلاش دارد قواعد عبور و مرور در تنگه هرمز را به صورت یک جانبه تغییر داده و نوعی «کنترل اجباری» بر این گذرگاه بین المللی اعمال کند. او مدعی است تهران با ایجاد ناامنی محدود اما مستمر، می کوشد بدون بستن کامل تنگه، هزینه عبور از آن را برای شرکت های کشتیرانی و بازارهای جهانی افزایش دهد.

مهم ترین گزاره های مطرح شده در یادداشت ایندیپندنت عربی از این قرارند:

- ❖ ادعای بی اعتنائی ایران به قوانین بین المللی دریایی و تلاش برای تحمیل ترتیبات امنیتی مورد نظر خود در تنگه هرمز؛
- ❖ طرح مفهوم «اقتصاد پر ریسک» برای توصیف راهبرد ادعایی ایران در افزایش هزینه بیمه و حمل و نقل دریایی؛
- ❖ ادعای اینکه هدف تهران، تعطیلی کامل تنگه هرمز نیست، بلکه ایجاد وضعیت «ملاحه همراه با تهدید» برای افزایش قدرت چانه زنی است؛
- ❖ متهم کردن ایران به استفاده از حملات محدود و انکارپذیر برای فشار سیاسی و اقتصادی بر غرب؛
- ❖ ادعای این موضوع که حمله به نفتکش سعودی «سدر» بیشتر با هدف ارسال پیام سیاسی و نمادین انجام شده است، نه دستیابی به دستاورد مادی؛
- در مجموع، روایت الموشی ایران را بازیگری معرفی کرده که از تهدیدات دریایی به عنوان ابزار فشار ژئوپلیتیکی استفاده می کند؛ روایتی که در آن اقدامات تهران نه واکنشی نظامی، بلکه بخشی از راهبرد افزایش هزینه های اقتصادی و امنیتی برای طرف های مقابل و کشورهای همسایه توصیف شده است.

طرح ادعای استفاده ایران از موشک های خوشه ای در حمله به اردن با هدف تشدید فشارهای حقوقی و رسانه ای علیه تهران

تشدید درگیری ها میان ایران و آمریکا در خلیج فارس و حملات متقابل دو طرف، طی ساعات اخیر

وارد مرحله‌ای جدید شده است؛ به گونه‌ای که پس از اعلام سنتکام درباره هدف قرار دادن پنج نفتکش ایرانی، سپاه پاسداران از حمله موشکی به اهداف آمریکایی در منطقه خبر داد. در این میان، رسانه‌های عبری و عربی با تمرکز بر ابعاد مختلف این عملیات، تلاش کرده‌اند روایت مشخصی از میزان اثرگذاری حملات ایران و پیامدهای آن ارائه کنند.

بازنمایی حملات ایران به عنوان اقدامی فاقد دستاورد عملیاتی

رسانه‌هایی مانند العربیه، الحدث و برخی رسانه‌های عبری با برجسته‌سازی عملکرد سامانه‌های پدافندی اردن، مدعی شدند بخش عمده موشک‌های شلیک شده از سوی ایران رهگیری شده و حملات اخیر نتوانسته خسارت قابل توجهی به اهداف آمریکایی وارد کند. این رسانه‌ها با تمرکز بر اعلام ارتش اردن مبنی بر رهگیری ۱۸ موشک از مجموع ۲۰ موشک ادعایی، تلاش کردند عملیات ایران را اقدامی کم‌اثر و صرفاً نمادین بازنمایی کنند.

در همین چارچوب، ادعای فقدان تلفات انسانی در نیروهای آمریکایی از سوی این رسانه‌ها به عنوان نشانه ناکامی حملات مذکور مورد توجه قرار گرفته است. رسانه‌های منطقه‌ای تلاش کرده‌اند روایت «برتری پدافندی آمریکا و متحدانش» را در برابر توان موشکی ایران تقویت کنند؛ روایتی که در پی کاهش اثر روانی و نظامی حملات ایران در افکار عمومی منطقه است.

فضاسازی درباره استفاده تهران از کلاهک‌های خوشه‌ای با هدف متهم‌سازی ایران به نقض قواعد جنگی

هم‌زمان، بخش دیگری از عملیات روانی این رسانه‌ها به ادعای استفاده ایران از موشک‌های مجهز به کلاهک خوشه‌ای اختصاص یافته است. برخی رسانه‌ها و حساب‌های عبری و مخالف ایران در شبکه‌های اجتماعی، با انتشار تصاویر و ویدئوهای تأیید نشده، مدعی شدند موشک‌های شلیک شده به سمت پایگاه الازرق اردن حامل مهمات خوشه‌ای بوده‌اند.

این ادعا که از سوی منابع مستقل تأیید نشده، در فضای رسانه‌ای عبری و عربی برای ایجاد فشار حقوقی و سیاسی علیه تهران مورد استفاده قرار گرفته است. هدف اصلی این روایت، انتقال تمرکز از حملات آمریکا علیه نفتکش‌های ایرانی و تشدید درگیری‌ها به سمت متهم‌سازی ایران به استفاده از تسلیحات ممنوعه و نقض اصول بشردوستانه جنگ عنوان شده است.

در مجموع، بازتاب رسانه‌های عبری-عربی از حملات اخیر ایران بر دو محور اصلی استوار بوده است: نخست، کاهش اهمیت عملیات موشکی ایران از طریق برجسته‌سازی رهگیری‌ها و نبود خسارت‌های اعلامی؛ دوم، ایجاد تصویر منفی از رفتار نظامی تهران با طرح ادعای استفاده از مهمات خوشه‌ای. این چارچوب رسانه‌ای تلاش دارد ضمن کم‌اثر نشان دادن حملات ایران، مشروعیت ادراکی اقدامات نظامی آمریکا علیه تهران را تقویت کند.

وزن دهی به روایت شکست زنجیره متحدان منطقه ای ایران با ادراک سازی پیرامون تحولات نظامی حاکم بر یمن به عنوان ضربه ای کاری به آخرین متحد منطقه ای تهران

وبسایت صهیونیستی «جروزالم پست» در تحلیلی پیرامون تحولات نظامی حاکم بر یمن، تلاش کرده است نزاع جاری میان انصارالله و نیروهای مخالف این جنبش را به عنوان یکی از نشانه های تغییر در معادلات منطقه ای و تضعیف شبکه متحدان ایران بازنمایی کند. این رسانه با قرار دادن وضعیت یمن در کنار تحولات لبنان، غزه و عراق، مدعی شده است که پس از آسیب دیدن توان حزب الله و حماس، انصارالله به عنوان آخرین متحد فعال ایران در منطقه با فشارهای فزاینده نظامی و عملیاتی مواجه شده است.

جروزالم پست در گزارش خود با تمرکز بر عملیات های اخیر علیه انصارالله، محدود شدن مسیرهای انتقال تجهیزات و ادعای کاهش توان پشتیبانی ایران، تلاش کرده است این جنبش را در موقعیتی شکننده تصویر کند. این رسانه با طرح ادعای ضعف انصارالله در دفاع از مناطق شهری و ساحلی و در مقابل کم اهمیت جلوه دادن مزیت های این گروه در مناطق کوهستانی، روایتی از نزدیک شدن این جنبش به مرحله افول ارائه کرده است؛ روایتی که با چارچوب رسانه های عبری و عربی مخالف محور مقاومت همخوانی دارد.

ادراک سازی از تغییر موازنه قوا در یمن به عنوان نشانه تضعیف راهبرد منطقه ای تهران

محور اصلی گزارش جروزالم پست، فراتر از تحولات میدانی یمن، پیوند دادن وضعیت انصارالله با آینده نفوذ منطقه ای ایران است. این رسانه مدعی شده است که کاهش توانایی تهران برای حمایت تسلیحاتی و فنی از متحدان خود، می تواند به تضعیف تدریجی شبکه منطقه ای ایران منجر شود. در این چارچوب، جروزالم پست تلاش کرده است تحولات یمن را بخشی از روندی گسترده تر معرفی کند که طی آن ظرفیت ایران برای حفظ متحدان منطقه ای کاهش یافته است. این رسانه با برجسته سازی فشارهای وارد شده بر انصارالله، در صدد تقویت این روایت است که تغییرات در یمن می تواند یکی از حلقه های زنجیره ای کاهش نفوذ ایران در غرب آسیا باشد؛ هرچند این ادعا بر مبنای ارزیابی های رسانه ای و نه لزوماً نتیجه قطعی تحولات میدانی مطرح شده است.

طرح ادعای مذکور در امتداد فضا سازی های رسانه ای منطقه ای علیه انصارالله در طول سه روز گذشته قابل ارزیابی است، تفسیرهایی که برخلاف پیشروی ابتدایی انصارالله و وارد کردن ضربات سنگین به مواضع سعودی به ویژه از کار انداختن پالایشگاه جازان که روزانه ۴۰۰ هزار بشکه تولید می کند، می کوشد تصرف مجدد مناطق از دست رفته از سوی نیروهای وفادار به ریاض را یک پیروزی قابل ملاحظه توصیف کرده و با وزن دهی به شعارهایی چون حرکت به سوی تصرف الحدیده و صنعا، دست برتر را در فضای مجازی و روانی رسانه ها از آن خود نمایند.

بازنمایی نشست بریکس به عنوان بستر احتمالی شکل گیری آتش بس جدید میان ایران و آمریکا

شبکه الجزیره در تحلیلی به قلم «عمران خالد»، کارشناس مسائل ژئواستراتژیک، مدعی شده است که نشست آتی بریکس در دهلی نومی تواند مهم ترین فرصت برای ایجاد چارچوب جدید آتش بس میان ایران و آمریکا باشد. این رسانه با اشاره به حضور مقام های ایران، چین، روسیه، هند و امارات در این نشست، تلاش کرده است بریکس را برخلاف روایت های غربی، نه صرفاً یک مجمع اقتصادی، بلکه سازوکاری دارای ظرفیت میانجی گری معرفی کند.

الجزیره با مرور روندهای دیپلماتیک پیشین، مدعی شده است که توافق های موقت جنگ اخیر از جمله ابتکار چین و پاکستان و تفاهمنامه اسلام آباد با مشارکت کشورهایمانند قطر، عمان، ترکیه، عربستان و مصر، عمدتاً خارج از واشنگتن شکل گرفته اند. این رسانه معتقد است اگرچه تفاهمنامه اسلام آباد به دلیل اختلاف تهران و واشنگتن درباره مفاد آن شکست خورد، اما شبکه میانجی گری ایجاد شده همچنان قابلیت فعال شدن دارد.

در بخش دیگری از تحلیل، الجزیره بر نقش چین به عنوان بازیگری دارای منافع اقتصادی در تعامل هم زمان با ایران و کشورهای خلیج فارس تأکید کرده و مدعی شده است که چنین جایگاهی می تواند پکن را به میانجی قابل قبول تری تبدیل کند. این رسانه همچنین با انتقاد از رویکرد آمریکا، ادعا کرده است که ادامه فشار نظامی و تحریم ها فاقد مسیر مشخص برای پایان بحران است و نشست بریکس می تواند محلی برای طرح ابتکارات جدید دیپلماتیک باشد.

ادعای ها آرتص درباره شباهت فزاینده راهبرد امنیتی رژیم صهیونیستی به الگوی منطقه ای ایران

روزنامه عبری «هاآرتص» در یادداشتی تحلیلی مدعی شده است که برخی اقدامات امنیتی و نظامی رژیم صهیونیستی پس از عملیات طوفان الاقصی، از نظر تاکتیکی به الگوی منطقه ای جمهوری اسلامی ایران شباهت پیدا کرده است. نویسنده این یادداشت با طرح این ادعا که رژیم اسرائیل، چه آگاهانه و چه ناخواسته، در حال حرکت به سمت استفاده از ابزارهایی مشابه تهران است، مدعی شده ایجاد مناطق امنیتی در کشورهای همسایه، تضعیف ساختارهای مرکزی دولت ها و حمایت از بازیگران غیردولتی همسو، می تواند تل آویو را در مسیری مشابه تجربه ایران قرار دهد.

این همانی سازی میان تل آویو و تهران با برجسته سازی مناطق امنیتی اسرائیل

هاآرتص با اشاره به اظهارات بنیامین نتانیاهو درباره ایجاد «مناطق امنیتی» در سوریه، غزه و لبنان، مدعی شده است که رژیم صهیونیستی در حال شکل دهی به رویکردی است که هدف آن انتقال

تهدیدها به خارج از مرزهای خود از طریق حضور نظامی در سرزمین‌های دیگر است. نویسنده این یادداشت این سیاست را مشابه راهبرد ایران در ایجاد «عمق راهبردی» از طریق شبکه متحدان منطقه‌ای دانسته و مدعی شده تهران طی دهه‌های گذشته با حمایت از گروه‌هایی مانند حزب الله، حماس و گروه‌های همسو در عراق، تلاش کرده است امنیت خود را در خارج از مرزهایش تأمین کند. این گزارش همچنین مدعی شده است که اسرائیل پس از ۷ اکتبر به سمت حمایت از برخی بازیگران محلی در منطقه حرکت کرده است؛ از جمله شبه‌نظامیان مخالف حماس در غزه، برخی گروه‌های گُردی در ایران و گروه‌های دروزی در جنوب سوریه. با این حال، نویسنده اذعان کرده است که این اقدامات هنوز قابل مقایسه با شبکه گسترده متحدان ایران نیست و اسرائیل فاقد ساختاری مشابه «محور مقاومت» تهران است.

القای گرفتار شدن رژیم در مسیری که ایران را فرسوده کرد

هاآرتص در ادامه مدعی شده است که راهبرد ایران در استفاده از نیروهای همسو و ایجاد عمق منطقه‌ای، در نهایت پیامدهای معکوس برای تهران داشته و اکنون اسرائیل نیز ممکن است با خطر مشابهی مواجه شود. نویسنده ادعا کرده است که گسترش حضور نظامی در خارج از مرزها، تضعیف دولت‌های منطقه و اتکا به بازیگران غیردولتی، اگرچه ممکن است دستاوردهای کوتاه مدت امنیتی ایجاد کند، اما در بلندمدت می‌تواند به جنگ‌های فرسایشی و بحران‌های کنترل ناپذیر منجر شود. در همین چارچوب، دنی سیتزینوویچ، پژوهشگر مؤسسه مطالعات امنیت ملی اسرائیل، ایجاد مناطق امنیتی را ناشی از واکنش پس از ۷ اکتبر دانسته و مدعی شده است که این سیاست می‌تواند اسرائیل را به ماندن طولانی مدت در مناطق اشغالی سوق دهد. همچنین الیزابت تسورکوف، کارشناس مسائل خاورمیانه، استدلال کرده است که افزایش نیروهای نظامی در مرزها لزوماً مانع تکرار حملات نمی‌شود و مشکل اصلی اسرائیل در ۷ اکتبر، نادیده گرفتن هشدارهای اطلاعاتی بوده است.

هشدار درباره پیامدهای تداوم اشغال و جنگ‌های فرسایشی برای تل‌آویو

هاآرتص در عین حال تلاش کرده است میان راهبردهای ایران و رژیم صهیونیستی تفاوت‌هایی قائل شود. نویسنده به نقل از ارن لرمین، معاون مؤسسه راهبرد و امنیت اورشلیم، مدعی شده که ایران دارای هدف ایدئولوژیک برای تغییر نظم منطقه‌ای بوده، در حالی که بخش اصلی تصمیم‌گیران اسرائیلی به دنبال ایجاد ثبات امنیتی هستند. همچنین کارشناسان مورد استناد این گزارش معتقدند رژیم برخلاف ایران، از یک شبکه اجتماعی و ایدئولوژیک گسترده در کشورهای منطقه برخوردار نیست. با این حال، هاآرتص هشدار داده است که حتی بدون شکل‌گیری یک «محور مقاومت» مشابه ایران، تداوم اشغال نظامی، ایجاد مناطق امنیتی دائمی، تضعیف دولت‌های منطقه و افزایش

خصوصیت‌های اجتماعی می‌تواند برای اسرائیل هزینه‌های بلندمدت ایجاد کند. این یادداشت در نهایت مدعی است که تل‌آویو ممکن است در حال تکرار تجربه‌ای باشد که ایران طی سال‌های گذشته با آن مواجه شد؛ یعنی تبدیل دستاوردهای کوتاه‌مدت نظامی به بحران‌های فرسایشی و پیامدهای ناخواسته امنیتی، سیاسی و اجتماعی.

هراس افکنی درباره آینده انرژی جهانی با وزن دهی به گزاره‌ی بن‌بست دیپلماتیک ایران و آمریکا و گمانه‌زنی در خصوص افزایش تنش‌های فی‌مابین

«ایندیپندنت عربی» در گزارشی با تمرکز بر روند صعودی قیمت نفت، مدعی شده است که افزایش تنش‌های نظامی در منطقه و کاهش چشم‌انداز دستیابی به توافق میان ایران و آمریکا، موجب تشدید نگرانی‌ها درباره آینده عرضه انرژی شده است. این رسانه با اشاره به عبور قیمت نفت برنت از مرز ۱۰۰ دلار، افزایش حدود ۲۵ درصدی قیمت این شاخص از ابتدای ماه اوت را نشانه‌ای از تشدید بی‌اعتمادی بازار نسبت به امکان پایان درگیری‌ها معرفی کرده است.

ایندیپندنت عربی برای تقویت این ادعا به مجموعه‌ای از تحولات استناد کرده است؛ **نخست**، تداوم درگیری‌های نظامی میان ایران و آمریکا و حملات متقابل دو طرف که به گفته این رسانه نگرانی درباره اختلال در جریان نفت منطقه را افزایش داده است. **دوم**، ادعای حملات ایران به شناورهای آمریکایی و پاسخ واشنگتن با هدف قرار دادن نفتکش‌های ایرانی که از سوی رسانه به عنوان نشانه‌ای از ادامه چرخه تنش مطرح شده است. **سوم**، کاهش تردد کشتی‌ها در تنگه هرمز که ایندیپندنت آن را عاملی برای افزایش نگرانی بازار درباره امنیت مسیرهای انرژی دانسته است.

این گزارش همچنین به کاهش عبور کشتی‌های تجاری از هرمز، ادامه حضور نظامی آمریکا در منطقه و هشدارهای مقام‌های واشنگتن علیه تهران اشاره کرده و مجموعه این عوامل را نشانه‌ای از دشوارتر شدن مسیر توافقی ارزیابی کرده است.

در کنار عوامل ژئوپلیتیک، ایندیپندنت عربی به تحولات بازار جهانی نفت نیز پرداخته و با اشاره به کاهش احتمالی تقاضای چین، تلاش کرده تصویری دوگانه از بازار ارائه دهد؛ به این معنا که اگرچه کاهش مصرف چین می‌تواند فشار صعودی بر قیمت‌ها را محدود کند، اما تداوم بحران امنیتی در خلیج فارس همچنان عامل اصلی نگرانی بازار باقی مانده است.

مهمترین گزاره‌های مطرح شده در گزارش ایندیپندنت عربی در راستای ضریب‌دهی به فرضیه قرارگیری تهران و واشنگتن در بن‌بست دیپلماتیک از این قرارند:

- ❖ ادامه شش ماهه جنگ و تشدید دوباره درگیری‌ها در منطقه
- ❖ افزایش قیمت نفت برنت تا بالای ۱۰۰ دلار و رشد حدود ۲۵ درصدی از ابتدای اوت
- ❖ تداوم حملات متقابل ایران و آمریکا و هدف قرار گرفتن زیرساخت‌های نفتی و شناورها

- ❖ کاهش تعداد کشتی‌های عبوری از تنگه هرمز نسبت به میانگین روزهای گذشته
- ❖ برجسته‌سازی هشدارهای مقام‌های آمریکایی درباره ادامه اقدامات نظامی علیه ایران
- ❖ افزایش نگرانی بازار درباره امنیت انتقال نفت از خلیج فارس
- ❖ نبود نشانه روشن از بازگشت فوری طرفین به مسیر توافق و کاهش تنش‌ها

ارزیابی و تحلیل روند رسانه‌های غربی و آمریکایی

خلاصه مدیریتی - مهم‌ترین محورهای رسانه‌ای

- ❖ برجسته‌سازی کاهش محبوبیت ترامپ با تمرکز بر نارضایتی اقتصادی رأی‌دهندگان آمریکایی و پیوند دادن افزایش هزینه‌های زندگی، تورم و جنگ ایران به تضعیف موقعیت انتخاباتی جمهوری خواهان
- ❖ بازنمایی تشدید شکاف میان دولت‌های غربی و رژیم صهیونیستی با تمرکز بر تحریم شهرک‌های کرانه باختری توسط بریتانیا، فرانسه و کانادا و افزایش فشار دیپلماتیک بر نتانیا هو
- ❖ برجسته‌سازی تغییر رویکرد لندن در قبال رژیم صهیونیستی با روایت عبور دولت بریتانیا از محکومیت‌های لفظی شهرک‌سازی به سمت اقدامات عملی و تحریم‌های اقتصادی
- ❖ بازتاب اختلاف میان واشنگتن و متحدان اروپایی درباره نحوه مواجهه با سیاست‌های رژیم صهیونیستی در کرانه باختری و نمایش شکاف در جبهه غربی حامی تل‌آویو
- ❖ تقابل میان واکنش تل‌آویو و کشورهای تحریم‌کننده با تمرکز بر ادعای دخالت خارجی از سوی رژیم صهیونیستی و روایت غربی درباره ایجاد هزینه برای سیاست‌های شهرک‌سازی
- ❖ ادراک‌سازی از «تغییر رژیم» در ایران به عنوان تنها راه حل بلندمدت از سوی محافل آمریکایی با تأکید بر ترکیب فشار نظامی، عملیات اطلاعاتی و حمایت از مخالفان داخلی
- ❖ برجسته‌سازی تبعات انسانی اقدامات نظامی آمریکا علیه ایران با تمرکز بر گزارش‌های بی‌سی‌سی درباره حمله به مراسم عروسی در سیریک و افزایش توجه رسانه‌ای به آسیب‌های غیرنظامیان
- ❖ بازنمایی تلاش کشورهای خلیج فارس برای کاهش وابستگی به تنگه هرمز با تمرکز بر توسعه مسیرهای جایگزین صادراتی و افزایش نگرانی متحدان آمریکا از تداوم جنگ ایران و آمریکا
- ❖ هراس افکنی درباره احتمال «غافلگیری اکتبر» از سوی ایران با تمرکز رسانه‌های آمریکایی بر ادعای اقدام احتمالی تهران برای اثرگذاری بر انتخابات آمریکا و رژیم صهیونیستی
- ❖ برجسته‌سازی فشارهای اقتصادی و دریایی آمریکا علیه ایران با روایت نشنال ریویو درباره کاهش درآمدهای نفتی تهران و احتمال تشدید رفتارهای منطقه‌ای ایران
- ❖ بازتاب مخالفت‌های داخلی در کشورهای متحد آمریکا با مشارکت نظامی در هرمز با تمرکز خبرگزاری فرانسه بر اعتراضات کره جنوبی علیه احتمال اعزام نیرو به آبراه راهبردی
- ❖ ادراک‌سازی از تداوم جنگ ایران و آمریکا به عنوان عاملی برای بازآرایی امنیتی منطقه با تمرکز رسانه‌های غربی بر تغییر محاسبات کشورهای خلیج فارس، اسرائیل و متحدان واشنگتن

تداوم برجسته سازی کاهش محبوبیت ترامپ در آستانه انتخابات میان دوره ای با تمرکز بر نارضایتی اقتصادی رأی دهندگان آمریکایی

فایننشال تایمز در گزارشی با عنوان «محبوبیت دونالد ترامپ در نظرسنجی فایننشال تایمز به پایین ترین سطح تاریخی رسید» به نتایج یک نظرسنجی جدید درباره کاهش حمایت عمومی از رئیس جمهور آمریکا پرداخته و آن را ناشی از افزایش نگرانی رأی دهندگان نسبت به وضعیت اقتصاد، هزینه های زندگی و سیاست های تجاری دولت ارزیابی کرده است.

بر اساس این نظرسنجی، تنها ۳۳ درصد از رأی دهندگان عملکرد ترامپ را تأیید کرده اند که پایین ترین میزان ثبت شده در بررسی های فایننشال تایمز از زمان آغاز این سنجش محسوب می شود. همچنین میزان رضایت در میان جمهوری خواهان نیز کاهش یافته و به ۷۲ درصد رسیده است.

این رسانه تأکید کرده است که افزایش قیمت سوخت، تورم ناشی از جنگ ایران و هزینه های اقتصادی سیاست های تعرفه ای از عوامل اصلی تضعیف جایگاه ترامپ نزد افکار عمومی است. بر اساس نتایج نظرسنجی، ۵۷ درصد از رأی دهندگان معتقدند وضعیت مالی آنها در دوره ریاست جمهوری ترامپ بدتر شده است.

فایننشال تایمز همچنین با اشاره به انتخابات میان دوره ای نوامبر، این روند را چالشی برای جمهوری خواهان دانسته و نوشته است که پیوند مستقیم ترامپ با کارزار انتخاباتی حزب ممکن است در برخی حوزه ها به جای تقویت نامزدهای جمهوری خواه، موجب کاهش حمایت رأی دهندگان مستقل شود.

برجسته سازی تشدید شکاف میان تل آویو و متحدان غربی با تحریم شهرک های کرانه باختری

رسانه های غربی در بازتاب تصمیم جدید دولت بریتانیا برای اعمال محدودیت های تجاری علیه شهرک های صهیونیستی در کرانه باختری، این اقدام را نشانه ای از تغییر محسوس در رویکرد برخی متحدان سنتی رژیم صهیونیستی و افزایش فشار دیپلماتیک بر دولت بنیامین نتانیاها ارزیابی کرده اند. بر اساس گزارش های منتشر شده، بریتانیا، فرانسه و کانادا با همراهی چند کشور اروپایی اعلام کرده اند که در چارچوب سیاست های ملی خود، محدودیت هایی را علیه تجارت کالاهای تولید شده در شهرک های کرانه باختری اعمال خواهند کرد؛ اقدامی که در واکنش به توسعه شهرک سازی به ویژه در منطقه حساس EI و افزایش خشونت شهرک نشینان علیه

فلسطینیان مطرح شده است.

برجسته سازی تغییر موضع لندن و عبور از محکومیت لفظی

بخش قابل توجهی از رسانه های غربی، تصمیم دولت اندی برنهام و نقش اد میلیبند، وزیر خارجه بریتانیا، را به عنوان چرخشی مهم در سیاست سنتی لندن در قبال اسرائیل معرفی کرده اند. «گاردین» این اقدام را پایان دوره ای از «بیانیه های نگرانی بدون اقدام عملی» توصیف کرده و نوشته است که دولت جدید بریتانیا تلاش دارد از موضع منفعلانه گذشته فاصله بگیرد. همچنین «نیویورک تایمز» و «واشنگتن پست» تأکید کرده اند که لندن برای نخستین بار علاوه بر شهرک ها، موضوع غیرقانونی بودن اشغال کرانه باختری رانیز در چارچوب سیاست رسمی خود مطرح کرده است.

در همین راستا، رسانه هایی مانند «آسوشیتد پرس» و «الجزیره» بر اظهارات میلیبند درباره وجود «پاکسازی قومی» علیه فلسطینیان در بخش هایی از کرانه باختری تمرکز کرده اند و اقدام بریتانیا را تلاشی برای جلوگیری از نابودی راه حل دودولتی دانسته اند. این رسانه ها همچنین به تصمیم لندن برای تحریم شرکت ها و افراد مرتبط با ساخت و ساز، تأمین مالی، زیرساخت و خدمات مرتبط با شهرک ها اشاره کرده اند.

بازتاب اختلاف میان واشنگتن و لندن بر سر سیاست اسرائیل

محور مهم دیگر در پوشش رسانه ای، شکاف میان دولت ترامپ و دولت بریتانیا در قبال نحوه مواجهه با سیاست های کابینه نتانیا هو بوده است.

«اکسیوس» گزارش داده که دولت ترامپ به صورت علنی با اقدام لندن مخالفت نکرده و مقام های آمریکایی نگرانی های بریتانیا درباره سیاست های اسرائیل در کرانه باختری را تا حدی مشترک دانسته اند؛ هرچند واشنگتن با تحریم های تجاری موافق نیست.

در مقابل، «رویترز»، «سی ان بی سی» و «پولیتیکو» بر هشدارهای مایک هاکی، سفیر آمریکا در اسرائیل، و برخی قانون گذاران جمهوری خواه درباره پیامدهای اقتصادی احتمالی برای شرکت های بریتانیایی تمرکز کرده اند. مارکوروبیو نیز اعلام کرده که آمریکا قصد ندارد اقدام مشابهی علیه شهرک های اسرائیلی انجام دهد و نسبت به افزایش تنش در کرانه باختری هشدار داده است.

تقابل واکنش های تل آویو با روایت کشورهای تحریم کننده

رسانه های غربی همچنین واکنش شدید دولت اسرائیل را بخش مهمی از تحولات دانسته اند. تل آویو در پاسخ به تصمیم لندن، از تعطیلی کنسولگری بریتانیا در قدس شرقی، محدود کردن حضور نمایندگان بریتانیایی در سازوکارهای مرتبط با غزه و ممنوعیت ورود برخی سیاستمداران

انگلیسی خبر داده است. گیدئون ساعر، وزیر خارجه اسرائیل، این اقدام را «دخالت در امور داخلی اسرائیل» خوانده و مدعی شده که دولت بریتانیا علیه اسرائیل اقدام می‌کند.

در سوی مقابل، رسانه‌هایی مانند «تایم» و «فایننشال تایمز» تلاش کرده‌اند این تحریم‌ها را نه اقدامی علیه موجودیت اسرائیل، بلکه واکنشی به سیاست شهرک‌سازی و عملکرد دولت نتانیا هو معرفی کنند. در این چارچوب، برخی چهره‌های سابق اسرائیلی نیز از اقدام لندن حمایت کرده و آن را ابزاری برای حفظ امکان راه‌حل دو دولتی دانسته‌اند.

تمرکز رسانه‌ها بر پیامدهای انتخاباتی و آینده روابط غرب با اسرائیل

رسانه‌هایی مانند «نیویورک تایمز»، «واشنگتن پست» و «تایم» زمان‌بندی اعمال این تحریم‌ها را با فضای سیاسی داخلی اسرائیل و انتخابات پیش‌روی کنست مرتبط دانسته‌اند. این رسانه‌ها اشاره کرده‌اند که فشارهای خارجی علیه دولت نتانیا هو می‌تواند به یکی از محورهای رقابت انتخاباتی تبدیل شود؛ به گونه‌ای که جریان‌های راست‌گرای اسرائیل ممکن است از این اقدامات برای تقویت روایت «فشار خارجی علیه اسرائیل» و افزایش انسجام پایگاه حامیان خود بهره بگیرند.

در حوزه آثار اقتصادی، «رویترز»، «آسوشیتد پرس» و «تایم» تأکید کرده‌اند که اثر مستقیم این تحریم‌ها بر اقتصاد رژیم صهیونیستی محدود خواهد بود، زیرا صادرات شهرک‌های کرانه باختری بخش کوچکی از تجارت خارجی اسرائیل را تشکیل می‌دهد و عمده محصولات این مناطق شامل کالاهای کشاورزی مانند خرما، مرکبات، گیاهان دارویی و مشروبات الکلی است. با این حال، این رسانه‌ها معتقدند اهمیت اصلی اقدام کشورهای غربی نه در فشار اقتصادی فوری، بلکه در تبدیل محکومیت‌های سیاسی طولانی‌مدت علیه شهرک‌سازی به اقدامات عملی و ایجاد هزینه دیپلماتیک برای سیاست‌های دولت نتانیا هو نهفته است.

طرح «تغییر رژیم» به عنوان تنها راه‌حل بلندمدت برای مسئله ایران در تحلیل هیل

هیل در یادداشتی با عنوان «تغییر رژیم تنها راه‌حل واقعی برای مسئله ایران است» به قلم جوزف بوسکو، مقام پیشین وزارت دفاع آمریکا، مدعی شده است که راهبردهای کنونی واشنگتن در قبال تهران، بدون تغییر ساختار سیاسی ایران، به نتیجه پایدار منجر نخواهد شد. این یادداشت با اشاره به فشارهای نظامی، اقتصادی و راهبردی آمریکا در برابر ایران، روسیه و چین، ادعای کند که تداوم درگیری‌ها موجب فرسایش منابع نظامی و کاهش اعتبار بازدارندگی آمریکا شده است. بوسکو با انتقاد از رویکردهای محدود دولت ترامپ، خواستار ترکیب اقدامات نظامی، عملیات اطلاعاتی و حمایت سازمان‌یافته از مخالفان داخلی ایران برای تحقق «تغییر رژیم» شده است. وی همچنین از بازسازی ابزارهای ارتباطی دوران جنگ سرد مانند صدای آمریکا و رادیو اروپای آزاد

برای تأثیرگذاری بر جامعه ایران حمایت کرده و مدعی شده است که چنین رویکردی می‌تواند به فروپاشی ساختار سیاسی ایران منجر شود.

برجسته‌سازی تبعات انسانی عملیات‌های آمریکا با بازتاب حمله به مراسم عروسی سیریک

سی‌ان‌بی‌سی در گزارشی با تمرکز بر حمله به یک مراسم عروسی در منطقه کوهستک در جنوب ایران، به بازتاب ابعاد انسانی عملیات‌های نظامی اخیر آمریکا علیه ایران پرداخته است. این رسانه با روایت ماجرای انفجار در منزل علی ملاحی، میزبان مراسم، تأکید کرده است که حمله‌ای که مقام‌های ایرانی آن را منتسب به ارتش آمریکا می‌دانند، به کشته شدن ۵ نفر و زخمی شدن حدود ۷ نفر منجر شده است.

سی‌ان‌بی‌سی با اشاره به تخریب بخش‌هایی از ساختمان محل برگزاری مراسم، به نقل از ملاحی نوشته است:

«از مهمانانی که عزیزانشان را از دست داده‌اند و همچنین مجروح شده‌اند، احساس شرمندگی می‌کنم.»

این رسانه همچنین به حضور عروس و داماد در مراسم و نجات آنان از این حادثه اشاره کرده است. در ادامه گزارش، سی‌ان‌بی‌سی به تأکید مقام‌های ایرانی درباره هدف قرار گرفتن مناطق غیرنظامی پرداخته و در مقابل، موضع سنتکام را بازتاب داده که اعلام کرده است ارتش آمریکا هرگز غیرنظامیان را هدف قرار نمی‌دهد و حادثه در دست بررسی است. این رسانه همچنین با اشاره به فاصله حدود ۴۶۰ فوتی برج مخابراتی هدف حمله از محل مراسم، موضوع احتمال خطای عملیاتی یا آسیب جانبی را برجسته کرده است.

سی‌ان‌بی‌سی با پیوند دادن این حادثه به حملات پیشین در جنوب ایران، از جمله حمله به یک مدرسه در میناب، تصویری از افزایش هزینه‌های انسانی جنگ و آسیب‌پذیری غیرنظامیان در مناطق درگیر ارائه کرده است.

جمع‌بندی

سی‌ان‌بی‌سی با تمرکز بر روایت قربانیان و جزئیات عاطفی حادثه، بر پیامدهای انسانی جنگ و چالش‌های حقوق بشری عملیات‌های نظامی آمریکا در ایران وزن بیشتری داده است. با این حال، رسانه همزمان موضع آمریکا درباره عدم هدف‌گیری غیرنظامیان و آغاز تحقیقات رسمی را نیز منعکس کرده است. بازتاب چنین گزارش‌هایی می‌تواند در فضای رسانه‌ای بین‌المللی، ادراک عمومی نسبت به تبعات جنگ و ضرورت پاسخگویی درباره عملیات‌های نظامی را تقویت کند.

بازنمایی تلاش کشورهای خلیج فارس برای کاهش وابستگی به تنگه هرمز در سایه تداوم جنگ ایران و آمریکا

روزنامه «واشنگتن پست» در گزارشی با عنوان «کشورهای خلیج {فارس} برای دور زدن هرمز و تقویت دفاعی خود شتاب گرفته‌اند» به تحولات جدید در میان کشورهای عربی منطقه در پی تداوم درگیری ایران و آمریکا پرداخته است. این رسانه مدعی شده است که کشورهای ثروتمند حوزه خلیج فارس که در ماه‌های اخیر هدف حملات تلافی جویانه ایران قرار گرفته‌اند، دیگر بحران موجود را یک وضعیت موقت تلقی نمی‌کنند و در حال طراحی «برنامه جایگزین» برای کاهش آسیب پذیری خود هستند.

بر اساس این گزارش، امارات، عمان و عربستان با توسعه مسیرهای صادراتی خارج از تنگه هرمز، افزایش ظرفیت بنادر دریای عمان و تسریع پروژه‌هایی مانند خط لوله نفتی، تلاش دارند وابستگی خود به این گذرگاه راهبردی را کاهش دهند. واشنگتن پست به نقل از مقام‌های منطقه‌ای نوشته است که «خودکفایی امنیتی تنها مسیر پیش رو» است؛ زیرا اتکا صرف به حمایت آمریکا برای تضمین امنیت کافی نیست.

این رسانه همچنین به افزایش همکاری‌های دفاعی کشورهای خلیج فارس با بازیگرانی مانند ترکیه، کره جنوبی و اوکراین اشاره کرده و نوشته است که رویکرد این کشورها از صرفاً «دفاع و بازدارندگی» به سمت ایجاد ظرفیت‌های تهاجمی‌تر تغییر کرده است.

در بخش دیگری از گزارش، مقام‌های قطری و اماراتی تأکید کرده‌اند که تداوم جنگ موجب عادی شدن بحران شده و کشورهای منطقه ناچارند میان حفظ روابط امنیتی با آمریکا و بازتعریف مناسبات خود با ایران توازن ایجاد کنند. واشنگتن پست این وضعیت را نشانه‌ای از نگرانی فزاینده متحدان آمریکا در خلیج فارس نسبت به طولانی شدن تقابل تهران و واشنگتن ارزیابی کرده است.

ادعای نشنال ریویو درباره تلاش ایران برای بهره‌برداری از «غافلگیری اکتبر» در آستانه انتخابات آمریکا و رژیم صهیونیستی

نشنال ریویو در گزارشی با عنوان «شمارش معکوس برای غافلگیری اکتبر ایران» مدعی شده است که فشارهای اقتصادی و دریایی آمریکا علیه ایران، تهران را به سمت اتخاذ رویکردی تهاجمی‌تر پیش از انتخابات میان دوره‌ای آمریکا و انتخابات رژیم صهیونیستی سوق خواهد داد. این رسانه با اشاره به تحولات تنگه هرمز، ادعا کرده است که آمریکا طی ماه‌های اخیر توانسته ظرفیت‌های عملیاتی ایران برای تهدید کشتیرانی تجاری را کاهش دهد و با اسکورت ده‌ها کشتی حامل میلیون‌ها بشکه نفت، ابتکار عمل را در این منطقه به دست گیرد.

نشنال ریویو با استناد به گزارش‌های وال استریت ژورنال مدعی شده است که کاهش درآمدهای

نفتی ایران در پی تحریم‌ها و محاصره دریایی، تهران را با فشار مالی فزاینده مواجه کرده و ممکن است رهبران ایران را به سمت تشدید تنش سوق دهد. این رسانه همچنین با اشاره به افزایش توجه رسانه‌های داخلی ایران به انتخابات آمریکا، احتمال داده است که تهران در پایان ماه اکتبر با اقدام نظامی یا فعال‌سازی نیروهای همسو در منطقه، تلاش کند بر فضای سیاسی آمریکا اثر بگذارد. نشنال ریویو در پایان با تکرار هشدار برخی محافل ضدایرانی، خواستار هماهنگی امنیتی واشنگتن و تل‌آویو برای مقابله با سناریوی «غافلگیری اکتبر» شده است.

اعتراضات در کره جنوبی علیه مشارکت نظامی سئول در ائتلاف آمریکا در تنگه هرمز

خبرگزاری فرانسه در گزارشی به اعتراض شماری از شهروندان کره جنوبی علیه احتمال اعزام نیروهای این کشور به تنگه هرمز پرداخته است. این رسانه با اشاره به تجمع حدود ۶۰۰ نفر مقابل سفارت آمریکا در سئول، گزارش داد معترضان اقدام واشنگتن علیه ایران را «جنگ غیرقانونی» خوانده و خواستار عدم مشارکت نیروهای کره جنوبی در تأمین امنیت این آبراه راهبردی شده‌اند. در این گزارش آمده است مقام‌های دفاعی کره جنوبی هنوز تصمیمی برای اعزام نیرو اتخاذ نکرده‌اند، اما در حال بررسی گزینه «مشارکت» در طرح‌های امنیتی آمریکا هستند. همچنین موضع ایران درباره پیامدهای حضور نظامی سئول در هرمز و نگرانی معترضان از تلفات احتمالی نیروهای کره‌ای بازتاب یافته است.

جمع‌بندی نهایی

برآیند روندهای خبری و رسانه‌ای، درهم‌تنیدگی فرسایش نظامی، فشار اقتصادی و مناقشه بر سر مشروعیت تصمیم‌ها را نشان می‌دهد. هم‌زمانی این خطوط، ارزیابی جنگ را از شمار اهداف اعلام‌شده به توان طرفین برای حفظ تجارت، مدیریت هزینه‌های اجتماعی و تغییر رفتار رقیب منتقل کرده است؛ با این حال، روایت‌های موجود هنوز نتیجه سیاسی پایداری برای این فشارها نشان نمی‌دهند.

❶ در حوزه‌های امنیتی-نظامی و اقتصادی، حمله به نفتکش‌ها و تحریم هوانوردی، فشار بر صادرات و مبادلات ایران را تشدید می‌کند؛ پاسخ‌های اعلام‌شده تهران نیز معطوف به افزایش هزینه حضور آمریکا و ناامنی تجارت منطقه است. تداوم این چرخه می‌تواند انتظارات تورمی و هزینه تأمین کالا را افزایش دهد، درحالی‌که رشد اسمی بورس الزاماً نشانه بهبود رفاه نیست. توسعه مسیرهای زمینی و تسویه رمزارزی، ظرفیت سازگاری تجارت را نشان می‌دهد، اما محدودیت هزینه، رهگیری و مسدودسازی مانع تلقی آن‌ها به عنوان جایگزین‌های بی‌مخاطره است. فاصله میان اعلام حمله، خسارت واقعی و تغییر رفتار طرف مقابل همچنان معیار تعیین‌کننده ارزیابی بازدارندگی خواهد بود.

❷ در سیاست داخلی و پوشش رسانه‌های معاند، مناقشه تفاهم‌نامه اسلام‌آباد و اختلاف درباره مسئولیت گرانی، با روایت‌های بنزینی، پرونده ادعایی تراستی‌ها، بازخوانی وقایع دی‌ماه و نمادهای سالگرد مهسا امینی هم‌زمان شده است. این هم‌پوشانی می‌تواند مطالبات معیشتی، مسئله پاسخگویی و اختلافات سیاسی را به یکدیگر متصل کند و دامنه مناقشه بر سر اعتماد عمومی را گسترش دهد. با این حال، برجسته شدن ظرفیت اعتراض در رسانه‌ها، به تنهایی نشانه تحقق بسیج اجتماعی نیست.

❸ در حوزه منطقه‌ای، روایت تضعیف متحدان ایران در لبنان و یمن، با تلاش کشورهای خلیج فارس برای تنوع‌بخشی دفاعی و کاهش وابستگی به هرمز همراه است. استمرار ناامنی می‌تواند هم‌انگیزه میانجی‌گری و هم‌همکاری امنیتی بیشتر علیه تهران را تقویت کند. طرح ظرفیت بریکس و چین نیز مسیر احتمالی توافق را در کنار روایت بن‌بست بازنگه می‌دارد.

❹ در حوزه بین‌الملل، گرانی انرژی، افت محبوبیت ترامپ، فشار دیپلماتیک بر نتانیاهو و گزارش‌های آسیب به غیرنظامیان، هزینه سیاسی ادامه جنگ را برجسته می‌کنند؛ هم‌زمان، طرح «تغییر رژیم» و «غافلگیری اکتبر» امکان توجیه تشدید فشار را حفظ می‌کند. بنابراین، فرسایش کنترل‌شده، توافق محدود دریایی و گسترش حملات به زیرساخت‌ها همچنان مسیرهای محتمل اندوختن جهت تحولات به خسارت‌های واقعی، استمرار فشار معیشتی و کارآمدی میانجی‌گری وابسته خواهد بود.

مرکز رصد و پایش ق. رسانه